ALEXANDRI NEVILLI KETTVS,

Siue de Furoribus Norfolciensium Ketto Duce

Liber vnus.

LONDINI,

Ex officina Henrici Binneman Typographi.

Anno salutis humanæ.

1582.

Cum gratia & Priuilegio Regiæ Maiestatis.

Typographus Lectori.

CVm septem abhinc annis Alexander Neuillus (Generosus optimus atque de re literaria præclarè meritus) duos libros ædiderit, venustos sanè atque opinione eorum qui iudicio valent, valdè probandos: quorum alter Kettus *inscribitur, alter* Noruicus: *Kettum, tùm propter argumenti similitudinem, rerumq; (quæ in eo commemorantur) iucunditatem; tùm propter latini sermonis puritatem atq; elegantiam (nᵃ politissimè scriptus censetur) huic libro coniungendum existimaui. Quapropter seorsim excudendũ curaui, sperans vt nemini iniucundum, ita iuuentuti nostræ gratum in primis, atque vtilem futurum. Vale (Lector amantissime) nostrisq; tua causa susceptis laboribus ac impensis faue. Londini: ex ædibus meis,* 1582.

Libri poſt defunctum patronum edit⁹, proſopopœia.

FLebile principium (ſi quid præſagia monſtrent)
Fortunæ auſpicium proſperioris habet.
Sed quid habent veri præſagia inania? quæue
Poſsit ab hoc tanto ſpes ſupereſſe malo?
Da (*Deus*) auſpicium fignis melioribus oro:
Huic metuo dirat⁹ omini ineſſe min⁹.
Haud facile optatum curſus contingit honorem,
Turpiter in primo carcere lapſus equus.
Haud facile optati portus contingit arenas,
Infœlix patrijs merſa carina vadis.
Sed grauior fortuna mea eſt, & triſtius omen
Ante ferè erepta eſt, quàm data vita, mihi.
Ecce extrema mihi vix dum ſuperaddita lima,
Vix fignita ſuis pagina prima typis:
Cum *decus* (heu dolor) ille ingens *decus* occidit ingens,
Pars animæ, & vitæ magna columna meæ.
Fata queror noſtris nimium contraria rebus,
Syderaque auſpicijs facta proterua meis.
Nam tua dum properant nimium, & mea fata morantur
Te mihi ſurripuit, (Spes mea) méque tibi.
Infœlix ego quid meruì? cur Poſthuma proles
Naſcor, & in ſeros differor vſque dies?
Aſt quia non tecum patiantur viuere fata:
O vtinam in tumulo dent latuiſſe tuo.

G. A.

Ad librum post defunctum patronum editum, Carmen consolatorium.

NOn bené venales poscunt præconia merces,
Hædera laudatrix, vilia vina decet.
Cætera præsignes sibi quærant scripta patronos,
Claraqué Magnatum nomina fronte gerant:
Nil opus ascitis titulis tibi, pone querelas,
In te præsidij est satqué superqué tibi.
Seu tibi diffidas, ἄνθρων tandem aspice Ἄλεξιν,
Is solet esse alijs, is tibi Ἄλεξις erit.
Is pater est, idemque simul pater, atque patronus,
Ille dedit vitam, & proteget ille tuam.
Insuper ex merito *Norfolcia* tota patrona est,
Angliaq; ex merito est tota patrona tibi.
Adde quod ex alijs, vitæ examplaria priscæ,
Si quem delectent scripta, patronus erit.
Denique, si quis erit qui quid memorabile gessit,
Vel non diffidat posse, patronus erit.
Neué aliquis desit: cuius nunc funera luges,
Ipse etiam inuita morte patronus erit.
Nam fera quod potuit diro mors abstulit vngue
Terræ quicquid erat, cætera non potuit.
Corpore nam posito fama est & honore superstes
(Quippe ab honore nihil mors violenta rapit.)
Corpore deposito viuit virtute superstes,
(De virtute nihil mors violenta rapit.)
Corpore deposito mente est, animáque superstes:
(Sacra ex mente nihil mors violenta rapit.)
Ergo & honore suo, virtute & mente superstes:
Is tibi maiori parte patronus erit.

G. A.

Reuerendiſsimo in Chriſto patri D. Matthæo Cantuarienſi Archiepiſcopo, totius Angliæ Primati & Metropolitano, ALEXANDER NEVILLVS.

DIVINITVS contigiſſe puto (Præſul ampliſſime) vt quam Deus opt. max. amplitudini tuæ ſedem ac domicilium eſſe voluerit, eadem ſit etiam hoc difficilimo tempore mœrori meo ac ſolitudini perfugium. Nam cùm inſigni ac propè admirabili laude apud omnes bonos circumſtuas, cumq; tibi ſummum dignitatis decus vniuerſi tribuant, & ſingularis cuiuſdam ſapientiæ atque conſtantiæ laudem impertiant, in his tantis moleſtijs, quibus vndiq; circumfuſus ſum, quid mihi accidere potuit, vel ad præſentis vitæ conditionem illuſtrius? vel ad præteriti temporis ſolatium iucundius? vel ad futuræ ætatis ſpem præſtantius? quàm in domo tanti Pontificis, tanta virtute, facilitate, & morum elegantia redun-

dantis assiduè versari? Itaque sic afficiebar interdum, vt quoties istius rei mihi in mentem venisset (venit autem sæpissimè) toties omnes illæ curarum vndæ quæ in animo perpetuò efferuescebant meo (quasi mare ventis cessantibus) continuò deferbuerint. Et certè, dum nihil vndiq; nisi pudicum, nihil nisi pietatis, pudoris, ac continentiæ plenum intueor, fit, nescio quo pacto, vt desyderio acriori, ac multò (vt mihi videor) vehementius incenso, ad illarum rerum imitationem inflammer. Accedit huc etiam, quòd non plus opibus & potentia, quàm illustri humanitatis laude præcellas: neque solùm eos, qui tibi famulantur, fortunis ac facultatibus iuues, verunetiam gratia, fauore, consilio, auctoritate, beneficentia sustentes.

Vnde adeò factum est, vt tacitam inconsideratæ temeritatis meæ reprehensionem non magnoperè pertimuerim, quòd amplitudinem tuam his meis literulis tam fidenter affatus sim. Neq; enim fieri potest, vt humilimum amplissimus, aut sui obseruantissimum humanissimus Pontifex aspernetur. Quapropter ardentissimis votis ac precibus obtestor, vt hos industriæ meæ flosculos verius quàm fructùs, quos honori tuo obtulero, (obsequij & amoris monumentum erga te mei) læta fronte ac benigna suscipias. Quod te facturum pro illa tua præstanti pietate, qua omnes omnium literatorum hominum conatus, ac studia prosequeris magnoperè sanè confido.

Etenim labores hos meos quos in Ciuium Noruicensium rebus gestis te auctore explicandis suscepi,

Am-

Amplitudini tuæ consecrare decreui. Quam ve tuæ cultus & obseruantiæ in te meæ, tum mutuis meritorum erga me tuorum non immemoris excusationes, tam insciliæ labem quam impudentiæ crimen deprecabor. Nam cùm tua me amplitudo ad scribendum perissimum impulerit, & mihi (quod aiunt) currenti quasi calcar adhibuerit, inhumanũ me esse certè oportebat. & non solum bonitatis tuæ oblitum, verùm etiam officij prorsus immemorem mei, si tibi nec hortanti obsequerer, neque imperanti.

Præterea cùm te tanta dignitate, consilio prudentia, etate, vigilantia, & (quod caput est) grauissimis plerumq; rei christianæ publicæ muneribus implicitum Præsulem, ea semper mente præditum perspexerim, nullis vt te vnquam cogitationes à præclarissimarum disciplinarum studijs & Musarum veluti complexu abstrahere potuerint. dum omnia omnium antiquorũ hominum monimenta scrutaris, omnium doctrinarum ac disciplinarum omnes libros exhauris: cumque domi semper tuæ Academiam quasi quandam literatorum hominum florentem animaduerterim, qui perpetuo præceptis adhortationibusq; inflammatis tuis, sui quotidie fructus ingenij proferre consueuerint, profectò mihi nisi inertiæ nequitiæq; maculas inuri voluissem, aliquid tale præstandũ mihi certè conandũ fuit, in quo significatio saltem nonnulla industriæ meæ, ac voluntatis ostenderetur. Præsertim cùm tu (vir talis ac tantus) semper mihi & ad suscipiendum, & ad ingrediendum horum studiorum rationem, auctor & princeps

exhiberis. Videlicet in hanc cogitationem (prudentissime Pontifex) perpetuò incumbis, vt domi semper tuæ doctrinæ atque humanitatis studia, à cunctis celebrentur: maximaque delectatione perfundaris quoties domesticos tuos literis ac bonarum artium disciplinis deditos conspexeris: Solasq; eos quos in familiam ascisciis tuam, imprimis cohortari vt eruditionem ac pietatem ardenti desiderio consectentur.

Quæ quidem me impulerunt vt ego quoque mihi in ejusmodi rebus pro virili parte elaborandum statuerim, non tam vt tibi gratificarer (quanquam quid est quod flagrantius exoptem!) quàm vt mihimetipsi prodessem, planumq; cunctis facerem quibus domi tuæ studijs ac cogitationibus tempus traduxerim.

Feci itaque quod debui, & feci equidem non invitus, vt eum illud quod tu mihi imponendum putâris alacri mente subierim. Quod si me quandoq; opprosserit (fieri enim non potest quin tanto impar oneri sustinendo, sæpenumerò succumbam) tua erit humanitatis, (Præsul optime) iacentem patrocinio subleuare tuo. Præsertim cùm dum tibi imperanti, & ad hanc me quæstionem pertractandam crebrius excitanti, non parere nefas esse duxerim, plus in me fortasse oneris quàm perferre potui receperim. Vtcunque erit, non patitur tua te tam excellens natura bonitas cuiusquam indignitatem aspernari, & ego is sum qui cùm in præstanti tua virtute spes meas omnes defixerim, nullius alterius iudicium magnopere reformidem.

Et

Et quanquam non defuturos quosdam suspicor (vt sunt nonnulli huius ætatis homines morosi nimium & difficiles) qui mihi, nescio quod temeritatis & imprudentiæ crimen infligent, tamen & aliorum exemplis me consolabor, & tempora magis amica virtuti sperabo, nec me fœlicem minus si probris onerarint, quàm si laudibus ornarint, existimabo.

Alterum est genus hominũ eruditissimorũ atque in bonarum literarum disciplinis assiduè versantium, quibus ego magnoperè cupio studium & industriam meam probari. Hij si fortè in scriptis nostris pauca admodum (imò potiùs nulla) deprehenderint, quæ sitim illam suam rerum præclarissimarum inexplebilem restinguant, sic habeant cupisse me optima, præstitisse mediocria, polliceri vberiora. Dent igitur tenuitati meæ & inopiæ veniam, sciantquè hæc quæ nos hijs libellulis aridè sanè & ieiunè complexi sumus, non ex Academicorum fontibus, sed ex industria nostra riuulis profluxisse. Neq; porrò à me præreptã cuiquã, sed potius omnibus præbitam scribendi ansam existiment, si qui fortè post hac, aut per se meliora indagauerint, aut accepta ab alijs perfectius ædiderint: cùm nihil interim mihi magis vnquam in votis extiterit, quàm vt quæ inter scribendum, vel per incuriam omissa, vel per inscitiam incognita exciderint, ea à peritiore tandem artifice plenius petractentur.

Tu autem Præsul dignissime, fauoris tui radios in hos teneros ingenij mei fœtus transfundere digneris, eosq; patiare tui nominis amplitudine illustrari. Quã

sint imbecillæ, quàm tenues, quàm nullarum virium videri, sine sanguine, sine succo, nullis neque religatæ ossibus, neque nervis astrictæ. Lucem meam sidus perferre non poterunt, si non admirabilis tua bonitas illorum cæcitatem clementia tua lumen prædulcre. Nihil erit mihi vel ad opem firmius, vel ad desiderium optabilius, vel ad nominis mei existimationem elegantius, quàm si tu mihi præsidio contra importunissimos maleuolorum hominum impetus fuisse videbere. Qua quidem in re quantum poteris non sum certè nescius (potes enim quantum vis) vt autem velis quantum potes, pr mihi per illam tuam incredibilem qua vincis pene omnes humanitatem vehementius obsecrandus. Nihil habet fortuna tua magis tuum quàm vt possis, nec natura tua melius quàm vt velis, subsidio esse quamplurimis. Perge itaq; quod facis (præsul amplissime) fauere bonis, odisse improbos, virtutem extollere, oppressis opitulari, eruditos tueri, præmijs amplificare, consilio, auxilio, misericordia sublenare. Nihil mihi crede magnificentius, nihil præclarius, nihil admirabilius, nihil neq; naturæ, neque moribus tuis omni elegantia & suauitate perpolitis accommodatius. Hæ sunt vera virtutes, digna summo viro, digna Pontifice, te verò viro optimo & Pontifice amplissimo dignissima.

Verumtamen non committam vt qui ad hanc scribendam epistolam vt tibi laboris hoc decorem meos tutio me contuli, nunc te hominem omnium sapientissimum, ad eas vitæ rationes horter & excitem, quas

ab

ab ineunte ætate perpetuò complexus es, ne aut insolens viderer si prudentissimum, aut impudens si præstantissimum, aut meæ conditionis oblitus, si illustrissimum admonere coner.

Itaq; sive scribendi facia: illud tamẽ prius profitebor, quamvis ubiq; gentium existant multi, quos singularis tua bonitas liberalitate sua non leviter conspexerit, sed planè obruerit: mortalem tamen vivere neminem qui plus se tibi debere existimet quàm ego debeam, neminem qui id libentius præ se ferat & agnoscat, neminem denig; qui si quando opus fuerit, tenuissimas vitæ suæ facultates pro dignitate tua alacrius profuderit. Cuius voluntatis, ac officij servitutem quo testatior omnibus esse posset, tibi posterisq; tuis harum literarum testimonio sempiterno astrinxi.

Christus optimus maximus amplitudinem tuam nobis & christianæ Reipublicæ (cum summa semper dignitatis amplificatione) quam diutissimè sospitem servet, & incolumem.

Amplitudini tuæ devotissimus,
Alexander Neuillus.

In

¶ *In obitum amplißimi Præ-* sulis, Matthæi Parkeri Cantuar.

Archiepiſcopi eiuſdem Alex. Nevylli Carmen.

SIc Constat mortale nihil: ſic luminis oras
Quæ ſubeunt, abeunt: rapit (heu) rapit omnia tellus
Quæ peperit: refugulque vigor mortalibus æuum
Decurtat miſerum: dociles non parcere Parcæ
Sic occant nimium: ſic fic abrupta beati
Stamina *Parkeri*, tantum dant flere miſello
Orbatoque gregi, quantum bona commoda vitæ
Volnerat aureolus curſus, plebeſque regendi
Gnarus amor, ſollerſque animus, fluidoſque premendo
Mite ſupercilium, mens & lentando modeſta.
Et Mea quæ tanto viduata camœna patrono eſt,
Luget in abruptum: rurſus decidua fatis:
Rurſus inhorrendas mundi ſenſura procellas.
O bene cœlicolæ, tanto quod functus honore
Euicit linguaſque hominum, nigraſque loquelas,
Quas ſpargit numerus, quas ſacra inſania ructat:
Ergo Iace venerande heros: & murmure ſtulto
Inuidiæ maiorque omni, felixque peracto
Obdormi ſtadio: nos hic tua facta ſonamus:
Te plenique, & amore tui: te ſternus ademtum.
Te te magne pater nos hic veneramur, amamus,
Et tanti æternum mirabimur acta magiſtri.

In

In hiſtoriam Alexandri Neuylli,

Hendecaſyllaba.

VIRBIVM ne putabis abs auara
Demiſſum Styge, poſſe vel renaſci
Hoſpitem *Pithicij*? vel enouari
Bis fata? ac iterum ſepulta reddi
Terræ corpora? quale fabuloſi
Solent fingere per iocum Poetæ
Monſtrum, quale vel impetu minore
Format *Pythagoras* renatus Orco.
Iurabis *Linij*, *Salluſtij*,
Cæſariſq́, *Demoſthenisq́*, Graij
Calores veteres adhuc vigere:
Tulliumque, quietè *Tuſculana*,
Nouis ſedulò rebus occupatum.
Nempé, qui nouus exit hic libellus,
Neſcis, vtiliorué, dulciorné,
Verior, melior, Latiniorué,
Maior, purior, elegantiorué.
Vnus vt referat ferè vniuerſos.
Sed nec numina fallier licebit,
Nec, quos cymba tulit, reuexit.
Exſpectas igitur, quis hos poliret
Libros? hiſtoriamqué tam eruditam?
Ille qui ſapienter æmulatus,
Quos ætas prior exſtulit, vel ipſos
Æquauit Zephyro ſecundiore.
Huc qui tranſtulit Atticos colores,
Romanumqué ſalem, decuſqué linguæ.
Cui cùm munera ſumma largiantur
Pelaſgi, latijqué doctiores:

Nulli,

Nulli, quid tamen vt suum reposcunt.
Atqui vis propiùs videre quis sit,
Est, dico, studiosus omnis huius
Virtutis bene quæque ponderantis.
Hic quos longa premebat, inuidaque
Nube condidit atra nox, recludit,
Fastos, historiamqué cœciorem
Ornat luce decenter insolenti.
Hic nobis patrios lares, domosque,
Auitosque focos, fecitqué nobis
Incunabula nostra notiora.
Hunc ergo maneant (fauente fato,)
Sera sæcula posterûm nepotum:
Vt mistus Rhetorum choro, iacentes
Terras despiciat volante fama.
Nos æui breuis, ac inerte vena
Ignoti, procul à foro remoti
Admirabimur hæc, silebimusque.

In

In Alexandri Neuylli Ket-tum Thomæ Drantæ carmen.

ERGO *Neuylleo* vulgabere *Kette* cothurno,
Tuque furorque tuus, ſcelus excidiumque tuorum?
Vtque in grande nefas, atque in ſua vulnera verſi,
Plebs hominum ruit, & ſociarunt fœdera fures?
Ilicet eſt actum: totus de nomine puro
Tolleris, famaque niger turbabere cœcos
Ad manes: tu voce viri, tu voce *Neuylli*
Sordeſcis, pollentis opes & numina linguæ
Te vitiant, te, te, præſtans facundia perdet.
O mihi poſt nullos memorande *Neuylle* diſertos,
O docti pars multa chori: ceu namq; puellos
Ingenio, genio, calamo, ſermone, puellas
Anteibas, ita virq; viros, ita maximus vnus
Omni ætate viges, & nos poſt terga relinquis.
Cumq; tui valeant humeri, nec ferre recuſent,
Et tuus Antiſtes iam non ſua iuſſa ſuburget.
Sumito materiam *Ionio* vel *Caſare* dignam,
Deſine tu *Kettos*, atque indiga dicere caſtra,
Hæc arbuſta tace, teq; his exſolue myricis.
Tu cane, vel reges, vel regia, maxima ſemper
Magne ſona: canor & florens te gratia fandi
Iutulerint cœlo, potes, ô potes, eſſe beatus.
I puer aurato iubeas velentur amictu,
Quæ ſua præluſtris perarabit cumque *Neuyllus*.

ALEXANDRI NEVILLI KETTVS.

OPTAREM equidem, vt hæ populares tempestates, & seditionum procellæ, quibus patria nostra (tempore EDOVARDI regis sexti) sordidissimorũ hominũ scelere & perfidia perculsa & afflicta fuit, aut nunq̃ contigissent, aut (si fieri posset) illarum memoria penitùs ex omnium mentibus exscinderetur. Sed quoniam præterita mutari non possunt, & hæc macula proditionis à perniciosissimis ciuibus patriæ nostræ impressa, altius insedit in populi NORFOLCIENSIS nomine, ad memoriam sceleris sempiternam infixa, quàm vt penitùs deleri, aut prorsus exstirpari queat: facilè patier oblatam mihi hanc huius historiolæ conscribendæ facultatem, vt omnes intelligant quibus initijs hi tanti tumultus excitati sint, ac qua tandem virtute compressi: penitusq́, perspiciant vulnera illa, ac seditionum scelera patriæ nostræ non à bonis viris & fortibus inflicta, sed à desperatorum hominum flagitiosissi-

mis gregibus inuſta fuiſſe.

Illud certè apud omnes conſtat, incredibilem ex iſtiuſmodi rerum cognitione vtilitatem ad poſteros dimanare: magnoſq; proculdubiò fructus conſequentur homines boni, ſi ad hæc exemplorum documenta acriter animos intenderint: & ex ijs ipſimet ſibi ſalubrem ac frugiferam vitæ diſciplinam inſtituerint. Cõtraq; impij ac turbulenti ciues, ſi qui fortè ſunt huiuſcemodi (quales eſſe in hoc regno vel nullos, vel non ita multos confido) ex aliorum calamitatibus ſapere ſibi condiſcant: aut ſaltem ſi id facere nequeant (nequeunt autem quia nolunt) horum miſerabiles exitus contuentes, perhorreſcant.

Anno

NNo Christiane salutis millesimo, quingentesimo, quadragesimo nono, cũ ad regẽ Edoardũ eius nominis sextũ, võnulli grauiter conquesti essẽt, agros publicos intercipi, & à primatis quibusdã hominibus circunsepiri: eius rei cura auctoritate regia hominibus grauissimis ac integerrimis delata est, quaestioq; constituta, insticq; vt primo quoq; tempore de istiusmodi quærelis anquirerent: & de tota re quàm fieri posset maturè, cognoscerent atque deliberarent. Quod cùm exisset in vulgus, palamq; fieret, variiq; rumores dissiparentur, ac inter cætera CANTIANOS fossas complesse, & agros (quondam publicos) scrobibus ac sepium munimentis interclusos aperuisse, id quia similiter in prouincia Norfolcienſi factum nõ esset, de plebe homines quidam tenues ac seditiosi, aperte fremere ac indignari cœperunt. Exin vsmani se scelere ac nequitia constrinxerũt, vt ipsi cõtra quàm fas esset, atq; iniussu regis idem facere conarentur, quod in Cantio factitatum esse audierant: cupientes (tamen vt exitus docuit) non tam agros publicos: ab iniuria quorundam qui eos vallis ac sepibus circumunierãt vindicare, quàm nefariam, nefarijs sensibus inclusam, omnia pereundi perdendiq; libidinem in rẽpublicam profundere. Ex quo bellum patriæ pernitiosum, & sibimet ipsis exitiale conflarunt. Nam cùm fama istius nefandæ societatis multorum sermone percrebruisset, passim clandestina concilia iniri

1549

cepta, multiq; multis in locis, obscuri & ignobiles vi-
si suam Fortunam conqueri, ac in generosorum atq;
nobilium potentiam intemperantius inuehi cœpe-
runt.

» ENIMVERO intolleradam iam procerum su-
» perbiam videri, suam verò conditionem miserrimam.
» Hos affluere delitys atq; omni rerum copia circumfu-
» di, languidisq; liquefactos voluptatibus auaritia dun-
» taxat ardenti, & flagrantissimis cupiditatum facibus
» inflammari. Se labori & vigilijs pene enectos, nihil
» aliud in omni etate facere, nisi sudare, algere, esurire,
» sitire. Qua quidem quamuis misera videantur & in-
» digna (sunt autem procul dubio indignissima) ferri ta-
» men vt cunq; posse, si non hijs efferuescentibus malarū
» delectationum fretus immersi, aliorum inopiam cala-
» mitatemq; insolenti nimis factidio insectarētur. Nūc
» verò se suamq; fortunā hominibus superbissimis, om-
» niq; mollitia & otio desuetibus ludibrio esse, eam rem
» (sicuti debet) tantū menti dolorem inurere, tantamq;
» famæ turpitudinē infligere, nihil vt sibi nec ad cōme-
» morandum acerbius esse possit, nec ad tollerandū ini-
» quius. Illam verò agri possidūdi conditionem misera-
» bilem ac planè seruilem videri, ad procerū libidinem
» tenere se omnia, non liberè, sed ex præscripto & tan-
» quam ad domini voluntatem ac nutum: continuò si-
» mulac quisquam aliquē ex purpuratis istis offende-
» rit, fortunis omnibus exui, priuari, deturbari. Quousq;
» tantam dominandi libidinem inultā fmerent? Iamq;
» eò deuenisse crudelitatis & auaritiæ, vt non contenti

sint

sint omnia rapere, spoliare, & per vim ac scelus adi-
piſci, quæ in luxum muliebreſq́ delitias profundant:
niſi etiam ſanguinem penè ipſum, medullásq́ ex venis
& oſſibus exſuxerint. Agros publicos ſibi ac ſuis ſub-
lenandis à maioribus relictos adimi: prædia quæ pa-
trum memoria communia eſſent, ea nunc foſſis ac ſe-
pibus diſtingui: paſcuis ſcrobes circunduci; omnes
ſibi aditus intercludi. Quicquid volucrum cœlum cõ-
tinet: quicquid piſcium mare cõplectitur: quicquid
frugum terra parit & fundit, hoc omne illos deuorare,
conſumere, abſorbere. Naturam non ſufficere ad libi-
dinem explendam: nouas quoq́ artes excogitaſſe, &
tanquam diſciplinas voluptatum: condire, ſuffire, a-
romatibus circumfluere, ſuauia ſuauibus affundere,
omnia denique vndique cupiditatum inſtrumenta, ac le-
nocinia libidinum conquirere, cùm illi interim herbis
ac radicibus veſcantur, ac continuo labore tabeſcãt.
Enimuerò quod viuant, quòd ſpiritum ducant, quòd
liberò cœlo ac aere fruantur indignari. Num ſicut a-
gris publicis ſepes prætendiſſent, ſic omnia huius vitæ
commoda iucunditateſq́, quas parens Natura com-
munes eſſe vult, ſibiq́ quotidie æquè atq́ illis profun-
dit, illorum quoq́ intolleranda libido circumuallaret?
Non poſſe amplius tantam ac tam crudelem iniuri-
am perferre, nec equis oculis tam immanem nobili-
um auaritiam, luxuriem, arrogantiam intueri: ruitu-
ros ſe potius in arma, & terram cœlo miſturos,
quàm poſthac tam atrocia paterentur.

« *Naturam vt illis, sibi quoq; prouidisse, corpus & ani-*
« *mam dedisse, num cætera inuidisse? Formam cùm ha-*
« *beant eandem, & sortem nascendi communem, cur*
« *haberent vitam dissimilem, & disparem fortunam?*
« *Videre se ad extrema ventum iam esse, velle quoque*
« *extrema experiri. Septa disturbare: fossas complere,*
« *aditum ad publica vnicuiq; patefacere: omnia deni-*
« *q; quæ illi non minus nefariè, quam auare crudeliter-*
« *q; circumsepsissent solo adæquare. Nec vtique passu-*
« *ros se amplius oneribus inuitoj premi: nec tantum de-*
« *decus admissuros, vt in his malis consenescentes, po-*
« *steris miseram ac lugubrem Rempublicam relinquãt,*
« *& multò quàm à maioribus acceperant peiorẽ. Quã-*
« *obrem omnia se tentaturos: neq; vnquam nisi rebus*
« *ad arbitrium compositis quieturos. Cupere se liber-*
« *tatem, & permixtam omnium rerum licentiam: hãc*
« *velle: alioquin huius tumultus eundem qui vitæ finem*
« *futurum.*

His irarum fluctibus & quærelarum veluti tempestatibus iactati, concitarunt se inuicem perditi ac profligatissimi nebulones, passisquè velis ad ea scelera prouecti sunt, quibus & periculum patriæ, & sibimetipsis exitium intulerunt.

Ac non ita multò post contigit, vt ludi ac spectacula WYNDHAMIAE *celebrarentur, antiquitùs ita instituta, vt biduò, duabusq; noctibus perpetuis continuarentur. Ad quæ cum ingens omnium ordinũ concursus fieret, proditores nequissimi in hoc solummodò intentierant, vt virus inuidiæ suæ in patriã e-*

They were not so wise nor honest as in time to wynde Rome

uomerent

nomerent loci tantum opportunitatem ac temporis exſpectantes. Itaq; primum clandeſtini fiebant coitus hominũ huc & illuc diſcurrentium, deinde ſeceſſiones & occulta colloquia: ad extremũ verò tumultuari omnes & aperte inſanire cœperunt. Cumq; inaudiſſent, Robertum quendam Kettum, Coriariũ, hominem ferum ac agreſtem, importunaq; audacia ac violentia effrenatã prædium, agri aliquantulum quod aliquando publicum fuiſſet, circumcluſiſſe, ad eum pleni furoris ac amentiæ cõuolauerunt, illi què quæ ab illis cõſilia pacis perturbandæ inita fuiſſent exponunt, ac vehementer ab illo deſcunt vt quicquid publici circũſepſiſſet, protinùs reuulſis ſeptimentis ac ſolo adæquatis, patriæ atque illis (communi vtilitati conſulentibus) concederet.

KETTVS, vt qui iſdem furorum flammis arderet, quibus iſti conflagrauerunt, facile paſſus eſt ſeſe in ſocietatem tam execrandi facinoris aſciſci. Reſpondet: Omnia ſe facere paratum, præſtoq; ſemper futurum non ad reprimendam ſolùm, ſed ad comprimendam procerum potentiam: ſperare ſe breui effecturum, vt ſicut illos arumna, ſic iſtos ſuperbiæ pœniteat. Multa nefanda, quæ per hos annos perpeſſi eſſent, oſtendit: multas iniurias ac calamitates quibus affecti, afflictiq́ue fuiſſent: Iubet mactæ virtute eſſe, potentiam hanc tantam, tantam auaritiam, tantam ac tam inauditam in omni genere crudelitatem, Deo hominibuſq́ue omnibus inuiſam ac execrandam videri. Damna quæ Rebus publicis,

« agrisq́ communibus, ab importunissimis dominis im-
« portarentur, ab illorum iniurijs se vindicaturum pol-
« licetur, daturumque operam, vt cui agro ille fossam
« circundedisset, id denuò sibi cum omnibus publicum
« ac commune fiat, illamq́ sese primo quoq́ tempore su-
« is manibus completurum. Addidit ad extremum, se
« commodis illorũ nunquam defuturum: habituros illũ
« non comitẽ, sed Ducem: nõ tantæ rei gerendæ socium,
« sed signiferum, authorem, principem. Omnibus de-
« nique consilijs non interfuturum solùm, verumetiam
« perpetuò præfuturum.

His illi despicatissimi viri, ac omnium qui vnquam post homines natos exstiterunt turpissimi, vocibus accensi: cùm vndique circumfusi & gratulabundi succlamassent, repentè velut agmine facto in agrum quendam Ketti villulæ Wyndamiæ continentem & adiunctum, omnis multitudo sese effudit, ibique (sicut constituerant) fossis terram obducunt. Quod cùm fecissent tanquam effrænes equi, ad eam quam opinionis errore sibi confinxerant viuendi licentiam adhinnientes, partim audacia ipsimet sua, & hoc inani rereum successu confisi, partim Ducis adhortationibus, & clamoribus, tanquam facibus ardentibus inflammati, incredibile dictu est, quantis furiarum flammis ad pacem perturbandam, & statum Reipublicæ labefactandum exarserint.

Hither set a Sett of Knaues.

Exinde HETHERSETVM proficiscũtur (quod oppidulũ non longe distat à Wyndamia) atque illic in agrum

agrum Flowerdus cuiusdam impetum faciunt, fossas complent, septa deturbant, claustra refringunt. Ad hos tumultus magna lis & altercatio orta est, cum Flowerdus dolore & iracundia graviter excandescens, Kettum acrius increpasset, illiq; crimini daret, utpotè qui hanc plebem indomitam & rebellem conciuisset. subindè cum nefarium virum, patriæ pestem, & fugitiorum ducem appellans. Atque ab hoc quidem Flowerduo (quoad licuit) illorum sceleri occursum est, retardatiq; conatus: factumq; quantum potuit à fide inermi fieri, contra perfidiam instructam & armatam. Quibus illi dictis factisq; vehementius accensi, cum Ketto vociferabundi circumfusi, clamoribus, querelis, ac minutis adhortationibus omnia complessent, tandem ab illo anxiely fidem (qua se recens deuinxerat) implorant, & expoſcunt. Ille vt qui omnem spem futuri sceleris, in maleficij præsentis euentu defixisset, non amplius sibi cunctandum ratus, bono vt sint animo hortatur, secq; libertatis authorem ac vindicem sequuntur. Quæ esset illi à Repub. impositu persona non excidisse, saluti illorum nihil prius, nihil antiquius sibi fore, utpotè pro qua opes ac vitam (res secundum illos charissimas) alacri mente profusurus sit.

Fama istius flagitiosissimæ vocis vndique omnes sceleratos ac perditos viros conciuit, adeò vt repentè magni seruorum ac fugitiorum greges, in Kettiana castra confluxerint. Quibus ille scelerum satellitibus, atque administris stipatus, cùm tam Hetherseti

quam Wyndhamia impressa flagitiorum suorum vestigia reliquisset, atque omnibus penè locis quacunque incederet, vastitatem intulisset, decimo die Iulij ad locum ETONENSI sylua vicinum perueuerunt. Huic sylua continentes & adiuncti sunt agri compascui ciuitatis Norwicensis, quos multorum inopum ac pauperum boues depascuntur, illisque publicitùs custos præficitur, cui vnaquaque hebdomada singulos obolos dependere consueuerunt. Ad hos agros quod illis vna sepes & fossa prætenderetur, ne pecora palantes vspiam dilaberentur, ex infima plebe Norwicensi quidam, pridiè quàm rebelles vrbem versus iter fecerunt, præcipiti rabie & amentia districti conuolauerunt. Publica ea pascua esse (sicut erant) vociferantes, nec se amplius publica passures fossis circumcingi aut sepibus præmuniri. Adeò cæco impetu à mente & ratione auersi ferebantur, vt qua maiorum prouida ac sagax industria in communem vtilitatem sepsisset, ea suis manibus ipsi rescindere conarentur. Vix dum in superiori parte agri scrobem demolti sunt, cùm permulti nefarij ac pestilentes viri, quorum auribus rumor auram aliquam istius permitiosissimæ conspirationis afflauisset, è ciuitate clandilapsi, cum Kettianis militibus sese coniungunt. Quid vt facerēt, eò citiùs adducebantur, quòd praedatores isti nequissimi impurissimo sceleri suo salutem semper Reipub. necuon communis vtilitatis curam praetexuissent.

Harum rerum nuntijs in ciuitatem celeriter perlatis,

latis, Prætor (THOMAS CODDVS *is dicebatur*) *re noua trepidus, protinùs huic malo prospiciendum sibi putauit, elaborandumq́ vt hij tumultus (si qua ratione fieri posset) primo quoq́ tempore comprimerentur. Quam ob rem ex primoribus vrbis aliquot, ac patribus accitis, (Aldermanni ij dicuntur, & semper Prætori in concilio adsunt) ad hos motus sedandos in Kettiana castra contendit. Ibi illos omnia nefanda patrantes inuenit, atque in luxum & epulas effusos. Ac primùm pecunia ac blandis pollicitationibus illos pellexit, vt incœpto desisterent, & domum quisque suam decederet. Illi verò nihilominùs sceleri instantes, quicquid erat vspiam clausi, aut muniti refringunt. Prætor cùm omnia frustrà tentasset, neque prece, aut prætio quicquam profici vidisset, quo mentes proditorum, à tanti sceleris diritate, ad cogitationem pacis auerterentur: confestim in ciuitatem reuertitur. A cuius discessu seditiosi rati id quod erat, quodq́ ex rumusculis quorundam hominum qui ad illos ex vrbe profugerant, subodorari cœperunt: si diutiùs distracti ac populabundi vagarentur, protinùs illorum consilijs nullo negotio occurri, & obsisti posse huic rei præuertendum existimantes, tutissimum ad id sibi visum est, vt ex secrande suæ societatis assecla vnum in locum contraherentur. Vndè extemplò ad syluam Etonensem perrexerunt, quam cùm vndique oculis perlustrassent, & castris ponendis minùs idoneam ac commodam inuenissent, publico consensu decretum est, vti illinc primo quoq́ tempore* MOVSHOLDIAM *profi-*

by agenerall
ordit
ὀρθονικίως
goditorissem
(horabunda animal-
tula) ~~[illegible]~~ erat
Asylum.

proficiscerentur, eumq; locum potissimum deligerent, in quo scelerum suorum sedes, ac rapinarum latibula constituerent.

Proinde cùm hoc consilium omnibus arrisisset, iamque nox nec opinantibus interuenisset, missi continuò ad Prætorem qui illi renuntiarent: Sibi esse in animo sine vllo maleficio iter per ciuitatem facere, & propterea quòd via illa esset multò facilior & expeditior, rogare vti eius voluntate, id sibi facere liceat. Prætor ad hæc: Inimico esse illos & hostili animo in Rempub. quapropter non daturum se illis per ciuitatem itineris faciendi facultatem. Dein eos vt seditiosos, & omnia perturbare, ac confundere cupientes, asperimis verbis perstrinxit, & minantibus vocibus ac ad terrorem vndiq; instructis, à tanti sceleris immanitate deterret. Denique si furere pergant denuntiat brem futurum, vt tam perditos conatus, horribiles exitus consequantur. Tantum verò abfuit vt ad hanc orationem illorum furor deferbuerit, vt multò quàm venerint obstinatiores, & in proditionis proposito obstinatiores, à Prætore recesserint. Cæterum Kettiæ hac spe conatúque depulsi, noctem illam totam in Etoneusi sylua delituerunt.

Interea Prætor primoribus vrbis in concilium conuocatis, quam primùm ad illos de Repub: refert. Ibi diu multumq; deliberatum fuit, veluti ab his quorum animi in ancipites sententias distraherentur. Nonnulli censent celeritate opus esse, protinus, ac sine mora profligandos: desperatione ac rabie furentes si

non

non primo quoque tempore reprimerentur, toti Prouincie exitium ac pestem illaturos. Alij contrà sentiunt, rem esse maximi discriminis, deliberationis verò ac consilij summi. Hanc resistendi celeritatem, vt fortè ac magno animo profectam, sic lubricam & precipitem videri, nempè cuius omnis laus in euentu defixa foret. Eum autem vt semper ancipites, sic plerumquè miserabiles exitus sortiri. Proin suadere se, vrbem vti muniant, custodias, vigiliásque intentiùs instruant, oppidanos per muros, vrbísque opportuna loca disponant. De cætero quoniam lege DE VI ET ARMATIS HOMINIBVS, cautum est, ne quæ copiæ ininssu Regis contrahantur, nihil tentandum, sed eius voluntatem authoritatemq; expectandam arbitrari. Facile huic sententiæ inclinant omnium animi, vt quæ è re nata optima visa sit, & ad quemuis fortunæ impetum tutissima. Missique ex templo, qui maximis itineribus ad Regiam contenderent, ijs data litera, in quibus omnia diligentissimè perscripta sunt: iussique, vti festinatione quanta adhiberi posset maxima, ad Regios Consiliarios perferrentur.

Postridie eius diei, (vndecimus is erat Iulij) coniurati, cùm vt per vrbem iter illis facere liceret, à Prætore impetrari non posset, omni spe præcisa protinùs (id quod optimum factu videbatur) Pontem Helesdonium transire decreuerunt. Quod cùm commodè fieri non posset per pontis angustiam, qua iter præbebat peraruum ac difficile, & immentis ac vehiculis transducendis impeditissimum, magnam vim

lignorum

lignorum in flumen conjiciunt, atque ita fasciculis & arborum truncis congestis, viros, equosq́, atque impedimenta omnia trans amnem connexêre. Hunc in modum fluuium transgressi, in sequenti nocte DRAYTONIÆ *consederunt: proximo die Mousholdiam versus contendunt, septis ac sepibus vndique euulsis. Quinetiam, Sacellum* CORBETTI *cuiusdam diruerunt, omnibusque locis stragem ac ruinam miserabilem intulerunt.*

In hunc perditissimum sceleratissimorum hominum gregem, omnia delentem ac vastantem, & quacunque insisterent præcipiti rabie ac furore ruentem, forte fortuna dum speculandi causa quæ veneranr incautius progrederentur, inciderunt Rogerus Woodhosius, vir ordinis equestris, & Apelyardi fratres: hos comprehendunt, secúmque inuitos trahunt. Exin collem D. Leonardi vrbi Norwicensi ex aduersum cœpêre: quo in loco Comes Surreius, præclaram exædificauerat & plenam dignitatis domum: cui infra flumen publicum præterlabitur (quod medium inter ciuitatem & collem interfluit) habetque ex occidente & meridie sylnam ac villulam Thorpensem, ex oriente verò ac septentrione compascua Mousholdica, quæ amplius millia passuum sex in longitudinem ac latitudinem protenduntur. Hic illi furorum cubilia, ac (quasi castra) locarunt: & in sylnosis illis latibulis canum instar delitescentes, omnia iura diuina & humana polluerunt. Quinetiam domum illam magnificentissimam homines impurissimi inuaserunt, atque

omnibus

omnibus in locis ſcelerum ſuorum impreſſa veſtigia reliquerunt.

Iam verò quicquid vſpiam eſt infimæ & abiectæ plebis confluxit: omniſque ſex & ſentina populi Norfolcienſis in hac ſe caſtra refudit. Preterea magna multitudo Suffolcienſium, & hominum etiam in aliis locis, atque regionibus degentium, campanarum tinnitu, & incendio ſpecularum excita, congregatur. Addunt etiam ſceleri ſcelus: Nam immanem hanc tantam nequitiam, & inauditam omnia delendi libidinem, ſpecie ficta ac ſimulatæ ſanctitatis adumbrant. Sacerdotem adhibent: hunc rebus diuinis, ac votis quotidiè manè ac veſperi ſuſcipiendis præficiunt. Inſuper viros optimos, & quà religionis ac doctrinæ, quà virtutis ac innocentiæ laudibus inſignes, ad horum ſcelerum ſocietatem adiungere conantur. Inter quos fuerunt Robertus Watſonus concionator, Thomas Coddus Prætor ciuitatis, & Thomas Alderichius de Aula Mangrenenſi, vir quoad vixit omnibus charus atque iucundus. Hos tres quòd ſe tam ne faria pactione, & perfidiæ fœdere devincire recuſaſſent, inuitiſſimos coëgerunt omnibus intereſſe conſilijs, & vnà cum Ketto ſeditionis architecto, cunctarum rerum adminiſtrationem ſuſcipere. Quod quidem accidit percommodè, nam ſi quando contigiſſet, (contigit autem ſæpiſſimè) Kettum, aut ex conſpirationis principibus aliquem (vt erant proni nimis ac præcipites ad omne flagitium) conſilia furibunda ac veſana multitudinis incita-

incitatum, aliquid sceleris ac nequitiæ machinari, quod tandem aut urbem, aut agros, & regionem urbi vicinam afflixisset, horum perprudens & solers industria, istiusmodi pestiferos conatus sæpenumerò repressit.

Quanquam Kettus ardens scelere, & agrestibus suorum instinctus furijs, solebat interdum mandatorum velut ex authoritate perscriptorum formulas emittere: quæ KETTIANA DIPLOMATA *dicebantur: ad quæ nonnunquam intemperantissimus bellua, honestissimorum virorum nominibus abutebatur. Horum diplomatum exemplum subiungimus.*

Nos *Regis amici ac Delegati:* pecoris & cuiusuis generis commeatus conquirendi, necnon in castra *Monsholdica* deferēdi potestatem, omnibus concedimus, quocunque in loco deprehenderint, dummodo ne qua vis aut iniuria honesto ac pauperi cuipiam inferant. Cunctis ex imperio denuntiantes, prout honori ac *Maiestati Regiæ*, Reique publicę afflictæ, prouisum & consultum volunt, nobis *Delegatis*, & his quorum nomina subsequuntur dicto audientes esse.

ROBERTVS KETTVS.

Et tum ordine longo alij consequebantur: namque Delegatorum numerus erat ingens, quippè qui præter illos huius nefandæ societatis principes ex omnibus

bus centurijs duos sibi viros asciuissent. Erant autem centuriæ viginti sex. Atque his & huiuscemodi diplomatibus permulti nobiles & optimi viri, quos vulgi furor ac rabies reos fecisset, comprehendebantur: multi ac si fontes essent Mousholdiam perducti, atque illic in custodiam ac carcerem conclusi. Præterea valli ac sepimenta quibus agri publici circumscripti ac muniti erant, talium diplomatum auctoritate revellebantur, multisq; è locis multi citabantur, vt horum tumultuum socij ac participes exsisterent. Atque hæc omnia fiebant his tribus, Prætore, Watsono, & Alderichio, non tacentibus solùm & conniuentibus, verumetiam ad speciem interdum consentientibus. Tempestati identidem obsequi coactis, quò patria tum fluitanti in alto procellis seditionum atque discordiarum, subuenirent. Ne sinequicquam obsistendo, aduersum infestumq; vulgus conciuissent: & ipsimet sibi præsens exitium, & patria lamentabilem cõflassent interritum. Quæ proculdubio si tum palàm reclamassent, (tanta fuit rabies, adeoq; effrænis) rapinis, incendijs, atque omnibus publicis exitijs perculsa concidisset.

Interea ciuitas Norwicensis de hoc rerum statu sollicita, & tantis de tumultibus anxia & suspensa, incerta spe, & diuturna expectatione pendebat. Neq; adhuc à Regia Maiestate quicquam allatum fuit, nec quid illius Consiliarij fieri decreuissent intellectũ: & ciues horum iniussu nihil audendum rati, imperium Regis exspectantes in vrbe manebant.

Accidit autem eâdem tempestate, vt multis in locis multi obscuri & ignobiles viri in armis essent, tanquam communi sceleris consensione deuincti, ad Rempub. dilacerandam conspirassent. Etenim quamuis agrestium furor multò magis ac atrociùs in prouincia Norfolciensi, quàm alibi vsquam exarserat, tamen & eadem fatalis cuncta perturbandi lues per omnes penè regni partes diffusa, non Norfolcienses duntaxat, verumetiam Buchingamienses, Oxonienses, Surreienses, Estsaxones, Cantiuos, Cantebrigienses, multosq; insuper mortales isdem tumultibus implicuit. Vndè adeò factum est, vt cùm omnis consiliariorum cura & cogitatio in his tantis seditionum flammis extinguendis consumeretur, (ne si incendio protinùs non subueniissent tota Respub. deflagrasset,) tardiùs aliquantulum quàm cupiebant ad hos Norfolcienses motus reprimendos accesserint.

Gliscit interim seditio, nec remittit aliquid, sed indies ingrauescit, ita vt sexdecim penè millia sordidissimorum hominum in Kettiana castra conuenerint. Atque hi quidem Ketto duce omni se præsidio munire cœpêrunt. Multisq; è locis bellicos apparatus ac instrumenta in castra conuexêrunt. Insuper magnam vim pulueris bombardici, & tormentorum cuiusuis generis numerum ingentem. Adqua dirripienda huc & illuc passim discurrentes, multorum nobilium domos peruagati, easqué depeculantes, quicquid pecoris in agris, aut pecuniæ in ædibus, aut frumenti in horreis reperire possent, impiè nefariéq; au-

ferun-

auferentes (inſpectantibus etiam dominis) in caſtra deportarunt.

Atqui quamplurimi, cùm hunc in modum cuncta vaſtaſſent, compilaſſent, exinaniſſent, ac miſerabilem vbicunque veſtigia poſuiſſent, rerum omnium ſtragē edidiſſent, maxima prædæ parte auerſa & clāculum in ſpeluncas retruſa, furtim quiſque ſibi, quantum rapinarum in latibulis coacernari potuit, congeſſerunt. Re comperta, & ad Kettum & ceteros GVBERNATORES, *(ſic enim dici volebāt) delata, huic incommodo primo quoquo tempore mederi cupientes, communi conſenſu decretum, locum aliquem deligendum, in quo Iudicia exercerentur. Quercus erat annoſa, & patulis ramis diffuſa: hanc tignis atq; trabibus tranſuerſim iniectis contabulauerunt: ibiq; plerunq; circumfuſa plebe conſiſtentes, de querelis & litibus (ſi quæ fortè cuiquam intenderentur) prout viſum eſt, ſtatuunt atq; decernunt: & nonnullorum interdum ſolutam nimis ac efferueſcentem omnia rapiendi cupiditatem arctioribus vinculis conſtringūt. Hanc* QVERCVM REFORMATORIAM *nuncuparunt, in quam initio aditus nulli dabatur præterquam Ketto, & Gubernatoribus. Ex quibus nonnulli, & inter hos Prætor ciuitatis vt qui maximè, & Alderichius, & alij quos antea diximus inuitiſſimos talem in numerum aſcriptos omnibus modis quantum in ſe fuit vehementer contenderunt, vt plebeculam infimam & ieiunam ab hac tam importuna prædādi licētia coercerēt. Quē in finē iden-*

sidem Querelæ consensa, orationis grauitate perpulerunt, vt aliquem interdum, si non exitum, at saltem modum, tantis rapinis, ac tam effusa in omni intemperantia violentia constituerent. Fuerunt item & alij grauissimi viri, & Theologi præstantissimi, qui omni opera, studio, ac diligentia connixi sunt, plebem tumultuantem, & (legum tam vinculis laxatam) in omne se scelus ingurgitantem, à rapinis & incendijs quibus omnia miscuerant, ad pacis cogitationem traducere. Atq; hij quidem de die in templis concionando, de nocte verò armati intrà ciuitatem excubando, nil prætermiserunt, quod esset aut cum officio sanctissimorum Theologorum, aut constantissimorũ subditorum fide coniunctum. Insignis tum inter cæteros Doctoris MATTHÆI PARKERI *prudentia, fides, & integritas fuit. Vir venerabilis, ac omni semper virtutis decore circumfluens. Ac tum quidem professor sacræ Theologiæ fuit, hodiè verò (tempore illustrissimæ Reginæ Elizabethæ) Cantuariensis sedis Archiepiscopus amplissimus. Huic cùm esset in animo boni pastoris officio ac munere defungi, videretq; omnia furorum ac flagitiorum flammis circunfusa, fecit id quod & prudentem decuit, & constantẽ oportuit. Nam & in sceleribus redarguendis fortem se præbuit & magnanimum, & in periculis cautè deuitandis, sagacem & industrium. Vnde & Deo & Regi præstitit quam debuit fidem: & sibimetipsi diligenter consulendo, adhibuit eam, quæ à sapiente imprimis requiritur, prudentiam.*

Enenit

Euenit autem vt cùm die quodam, vnà cum amicis quibusdam, in Kettiana castra contenderet, Kettum & alios eius societatis affines, in Quercu stantes, & inter se de rebus varijs disserẽtes inuenerit. Quo quidem tempore Prætoris Coddi egregia virtus enituit, audiebaturq́; vox illius magnifica planè & viro forti dignissima.

Nam cum Kettus scelerum signifer illi cupidius instaret, vt traditis clauibus, omniq́; potestate sibi permissa, semetipsum Prætura abdicaret: enimuerò CODDVS *ferociter respondisse dicitur, Animam se se potius daturum & ipsam è corpore vitam, quàm aut per scelus ciuitatem perfidiosissimè desereret, aut fidem ergà Regem per metum & ignauiam flagitiosissimè abijceret.*

His vltrò citroq́; iactatis, inclinato iam in vesperum die, Matthæus videns miseram plebeculam vndiq́; potu luxuq́; demersam, ad temulentos & ebrios, quà cibo potuq́; onustos, quà cœli solisq́; ardore confectos, parùm profecturam orationem sanam ac sobriam existimans, eo die nihil sibi dicendum putauit. Quamobrem cuncta furorum ac tumultuum plena relinquẽs, in ciuitatem regressus, postridiè manè (dies is erat Veneris) cum fratre Thoma Parkero (qui posteà Norwici Prætor fuit) in Kettiana castra reuertitur. Exin (mirabile dictu) omnes sub quercu orationi ac precibus intentos inuenit, mediumq́; inter illos Letaniam dicentem Thomam quendam templi D, Martini Vicarium. Matthæus oblatam iam sibi

dicendi faculiatem conſpicatus, QVERCVM *conſcendit, ibique concionem habuit, prudentia, grauitatis ac modeſtiæ pleniſſimam. Erat autem omnis illa oratio in tres potiſſimùm diſtributa partes, quarum* PRIMA *ſapienter eos admonuit ne ijs quæ ſui ſuſtentandi cauſa in caſtra comportaſſent, diſſipatis atque conſumptis, mundi fructus ac munera diuinitùs conceſſa, per luxum ac nequitiam impuriſſimè profunderent.* TVM *ne priuatas & occultas inimicitias perſequentes, iracundiâ aut vlciſcendi libidine intemperantiùs elati, manus cruore ciuili reſpergerẽt: neue illos quos inſtar hoſtium haberent, cuſtodiæ aut vinculis coërcerent: vitámne cuipiam nefariè aut crudeliter adimerent.* EXTREMVM *fuit, vti cõmuni vtilitati conſulẽtes, incœpto deſiſterent, nec fœcialibus aut internuntijs regijs fidem detraherent, ſed debitum Regiæ Maieſtati honorem, etiam in tenera & imbecilla ætate deferrent, quò ipſi poſteà floreſcentibus annis firmata iam virtutis ſtirpe, & altis tanquam radicibus defixa, mereredibili cum voluptate, tum lætitia perfruerentur.*

Hoc in loco cum omnes dicendi neruos contendiſſet, cunctique concionanti benignè attenteq; audirent circumfunderentur, clamore cuiuſdam ſceleratiſſimi ac infimi hominis obſtrepi cœptũ eſt. Quouſque (inquit) hunc mercenarium doctorem perferemus? qui à Nobilibus pretio conductus huc acceſſit, vocem adferens venalem, & linguam mercede conſtrictam. At nos illorum intolerandæ potentiæ

tentia frenos injiciemus, illosque tergiversantes & in- »
uitos, legum nostrarum laqueis implicatos tenebi- »
mus. »

Tum verò fremere plebs, ac apertè indignari cœpit: multique dicto huius furibundi ac vesani hominis incitati, asperrimis eum verbis & minantibus insectantur. Auditaq; voces nonnullorum horribiles & infestæ, quæ etiam aures ipsius Matthæi perculerunt. Ac ex ijs quidam ferociter inclamarunt: Optimum esse quoniam tam bellè locutus esset tamque lepidis & verbis & sententijs orationem suam conspersisset, telis sagittisq; confixus, descendere cogeretur. Enimuerò tum viro optimo panor injectus, & ad hunc panorem, insuper alterius mali suspecti & occulti terror adiunctus. Senserat enim sub pedibus hastarum cuspides ac spicula, magnóque in timore fuit, ne ab irata multitudine transfigeretur. Posteà tamen nullam ab his tanti timoris causam exstitisse intellectum, quippè penè omnes qui sub arbore constiterunt, Matthæum summo in honore habebant, eumque omni amore & benevolentia complexi, aduentu illius mirificè lætabantur. Sperabant enim fore, vt illius oratione impulsa ac mansuefacta plebs, aut languidior ad scelus & nequitiam facta penitùs resipisceret, aut saltem aliquid de tanti furoris atrocitate remitteret: atque ita illi (qui omnes aderant inuitissimi) maiorem libertatem nanciscerentur. Vtcunque fuit, ingens tum eum horror perstrinxit, magnoq; in

periculo constitutus videbatur, cum ecce tibi de repentè Thomas ille (quo de antè diximus) templi D. Martini Vicarius, ascitis tribus aut quatuor Æditimis, Te Deum Anglico sermone musa solenni, & modorum interuallis, ad aurium voluptatem eleganter distinctis, concinere cœpit. Cuius illi cantus suauitate perfusi, (Musicæ enim insolentes erant) crudeles & efferamentes insueta delectatione delinitæ, paulatim deferbuerunt.

Matthæus hanc opportunitatem nactus, non exspectandum sibi putauit, dum aut hij canere desiissent, aut illi furere de integro cœpissent, atque ideo de Quercu descendens, cum fratre quâ dabatur exitus castris excessit. Euntibus illis per collem D. Leonardi ad portas Pockthorpenses, denuò inferunt se & alij eius societatis asseclæ, tumultuosissimis cum clamoribus insectantes. Qui quidem multis de rebus secum expostulantes contenderunt, maximè verò de magno Sigillo quo concionandi potestas fuit illis permissa.

Videns itaque Matthæus omnes contactos hoc scelere, velut infecta rabie ruentes, tantorum tumultuum pertæsus, ac patriæ malis ingemiscens, clam quâ potuit elapsus fratrem Thomam Parkerum post se reliquit, qui cum illis de rebus omnibus disceptaret: atq; ita sese illorum furori subtraxit. Postridiè eius diei eadem D. Clementis ingressus, è lectionum altera (quæ tum publicè in templo legebantur) denuò causam arripuit, ad docendum aliquid de hijs per-

pernitiosissimis tumultibus, multis coniuratorum circumuolitantibus. Ac tum quidem nihil dixerunt, sed exitum illius de templo exspectantes indignabundi circumsistunt. Egressum protinùs insecuti, intelligere sè aiunt illum tres vel quatuor cantharos habere expeditos & habiles, qui Regi deseruiant, monent vt statim à prandio praestò sint, se illis confestim vsuros. Matthæus aut nihil, aut pauca sane respondit, sed Hyppatro celeriter accito, iussit vt alijs detractis soleis, vngulæ ad viuum resecarentur, alios verò calcantho viridi superinfuso oblimiri, medicamentis delibutos, ac si nimio labore & cursu fatigati conficerentur. Seditiosi ita rem habere suspicati, ac postea illos dum veluti pastum ducerentur, hos pectibus fascijs deuinctos, illos calcantho perfusos cernentes, conquieuerunt. Matthæus non ita multò post veluti deambulandi causa portis egressus, ad duo millia passuum à ciuitate, praestò sibi ad pontem Crynkleforden sem equos inuenit. Quibus conscensis, Cantebrigiam versus contendit. In itinere verò quæ viderit, quæque audierit, quosque tumultuantium (quibus in via occursum est furias ac scelera conspexerit, singula persequi laboriosum esset propemodum infiniti. Verum tamen Dei benignitate omni hoc motu & populari concutatione defunctus, tanti tandem periculi securus, Cantebrigiam incolumis peruenit.

Huius igitur amplissimi viri veluti diuinitùs demissa vox & oratio, ad hunc modum ab hominibus despicatissimis, & ab omni non solùm salute, verumetiam

am spe derelictis, nequiter neglecta, & contempta fuerit. Quam etsi tum furore & amentia caeci & praecipites, velut exitialem, ac tantis ac tam perditis vitae rationibus inimicam & infestam asperuati sint & respuerint: postea tamen proculdubio ex calamitosissimis casibus qui consecuti sunt, diuina vindicta horror omnium mentes perfudit. Nam cùm (vt antea diximus) huius caelestis orationis caput exstitisset, vt tanto improbitatis velut incendio in animis restincto, protinus resipiscerent, ne longius progressa proditionis impietas, patria propediem funesta foret & horribilis, & sibimetipsis ad extremum lugubris & exitiosa: enimuerò omnia quae à voce illa persapienti & verè diuina veluti fata populi Norfolciensis concinebantur, euenerunt: & ipsi à scelere ad scelus delapsi, iustas tandem ac debitas tanto furori quaenas persoluerunt.

Interea verò seditiosi (quos antea diximus nobilium bonis ac fortunis inhiantes, omnia furtorum ac rapinarum scelere refudisse) exsaturati iam spolys, à praedandi libidine ad vim crudelitatemq; conuersi, per omnem regionem Norfolciensem terrorem & periculum cunctis qui non ab illis stetissent denunciantes incedunt. Iamq; nobilibus vndique quaquà versùs flagitij se furor inclinasset comprehensis, ac in castra perductis, tantus omnibus horror illatus est, vt cuncti domibus ac patrijs sedibus relictis, vestitu mutato, ne fortè in itinere ac fuga conspecti cognoscerentur, in loca denia demigrarint: & omnia ab illis extre-

ma

ma metuentes, in ſpeluncarum latibula, ac ſylvas denſiſſimas ſeſe abſtruſerint. Multi etiam coacti ſunt carris equiſq; ſi haberent, ſuis vti, ſi non haberent, aliunde conquirere. Hiſq; imperatum, vt laborem & ſumptum de ſuo impendentes, frumentum commeatumque in caſtra Mouſholdica deueherent. Quibus quidem (niſi protinùs parüiſſent) ab agris & adibus vaſtitas, à liberis & vxoribus vis denuntiata eſt. Prætereà quoſcunque nobiles ac generoſos cõprehendiſſent (comprehẽderant autem quãplurimos) eos arctiſſimis vinculis aſtringunt, ac ſi ſemet ipſis in omni ſcelere nequiores exſtitiſſent. Multiq; Norwicum in cuſtodiam traditi, at q; ex his nonnulli in Pratorium, (vulgò Aulam Gildenſem appellant) alij in carcerem publicum, quidam in ædes Comitis Surrei, inſtar furũ concluſi. Huc accedit quòd ſi quando rei pecuniariæ inopia premerentur, (premebantur autem ſæpiſſimè) ex publico erario ſemper hunc difficultati ſubuenendæ neceſſitas, Prætori crudeliter impoſita fuit. Quorum importuniſſimis efflagitationibus ſi tum Prætor reſtitiſſet, euimuerò erario exhaurito & incenſo, omnium fortunis miſeranda lues, & pernicies acceſſiſſet. Et quidem ſæpenumerò eius compilandi nefaria ab iſtis conſilia inita ſunt, remq́ue ſine dubio tranſegiſſent, ſi non Prætoris ſedulitate ac diligentia, ſemper hac de ſpe conatuque depulſi fuiſſent. Nihilominùs tormenta multa & apparatu bellici quicquid comparari potuit,

(metu-

(metuentes videlicet ne quando quid aduersi contingeret) è ciuitate in castra transtulerunt. Cunctisque ciuibus indictum vt primo quoq; tempore præsto sint, quo se (si opus sit) tueamur atque defendant. Regios se amicos vociferantes, & iniurijs diuexatos, legum ac Maiestatis Regiæ tutelam defensionemque suscepisse. Nec hoc contenti, Regis etiam nomine ad scelus & nequitiam abusi sunt. Diplomata quædam erãt Regia, in quibus quorundam Nobilium nomina perscribebantur, bijsque potestas delata fuit à Rege, iussique labenti Respub. prospicere, videre q; vti hy motus primo quoque tẽpore compescerentur. Hac nacti, nobilium nominibus deletis atq; inductis, sua nomina inscribi fecerunt, Regijsque sigillis auulsis, & ad sua commentitia diplomata affixis, ijsq; in publico propositis, plebem imperitam, tantaque fraudis insciam deceperunt.

Iamq; eò sceleris ac dementiæ deuenerunt, vt nec à Gubernatoribus, nec à Ketto quidem ipso seditionis Architecto & principe, tãti tumultus furor ac impetus retardari potuerit. Prætereà non solum ij qui tantorum scelerũ societatem cum illis coire recusassent, hostes indicati, sed & multi boni ciues qui cum liberis & vxoribus conseruandi sui causa, ex vrbe profugissent hostium loco habiti. Qui quidem tanti periculi terrore tecti, expulsi, cum nullo loco diutius consistere auderent, per multitudinis efferatæ vim ac rabiem, dispersi, dissipatique hùc & illuc vagabantur. Multisque lamentationibus ac lachrymis illorum tempo-

temporum iniquitatem deflentes, conditionem patriæ miserrimam deplorauerunt. Vbi etiam incendium atque deflagrationem minitabantur, adeò vt ij qui in ciuitate remanserant, nihil aliud nisi rerum omnium labem atque ruinam exspectauerint. Castrorum verò horribilis ac miseranda facies. Nam cùm in illa magna multitudo vndique ex Anglia perditorum hominum latronumq; conuenisset, quos spes prædandi, atq; cupido ab agricultura quotidianoque labore auocauisset, tanta fuerunt flagitiorum monstra quæ cœperunt, tantaq; in omni genere nequitia ac libidines, vt eas quodammodo horreat ac reformidet oratio.

Illud certè constat, sicut omnium agris ac ædibus vndiq; vastitatem & solitudinem infandam intulerunt, sic quæcunq; in castra denecta sunt, lustris & helluationibus nequissimis celeriter consumserunt. Adeò vt incredibile penè videatur, ac portenti simile, quonam modo illa, tam multa, tam exiguo temporis spatio deuorauerint. Nam præter cygnorum, anserum, gallinarum, anatum, & volucrum cuiusuis generis numerum infinitum, ad tria millia boum & ouium viginti diebus paucis in castris luxurioßissimè absumta sunt.

Insuper vinariorum vallis ac sepimentis (in quibus bestiolæ delectationis causa concluduntur) perruptis atque refractis: quicquid vspiam damarum conspici aut comprehendi potuit, crudeliſſimè confecerunt. Nihil erat clausum libidini, non ratio futuri

temporis

temporis adhibita, non ijs quæ posteà acciderunt malis prouisum, nulli sceleribus ac nequitiæ termini defixi, sed miserandum in modum dissipata omnia & exhausta fuêre. Tantæque ouium passim cædes, reliquiq; pecoris trucidationes factæ dicuntur, vt veruex drachma publicè vænierit, capitibus atque extis, velut essis contemtissimis fastiditis atque reiectis, propterea quòd nullus inuentus fuit, qui illis in tanta delicatioris cibi copia vesceretur. Quid hic nemorum vastationes, ac syluarum strages commemorem? quibus radicitùs penè exstirpatis atque desestis, omnem eam materiam quæ erat cæsa, aut incendunt, aut (quod multò fœdiùs fuit) in scelerum suorum sedibus ac latibulis exstruendis insumunt. Additur ad hanc tam atrocem licentiam, (talium plerumq; factorum semper comes) crudelitas. Hominibus honestissimis ac integerrimis, à fœdissimis belluis, omniq; diritate teterrimis, catenæ iniectæ sunt, multisq; manicæ compedesq; impactæ, quibus bini pariter reuincti, acerbissimum illum quasi carceris cruciatum ac carnificinam diutissimè pertulerunt.

Custodes etiam ad omnes portas & vrbis introitus dispositi, ne qui fortè elaberentur, iussiq; vicorum submagistri vti viderent ne quis vrbe excederet. Magniq; agrestium ac rusticanorum hominum greges coacti, quibus præstitutum vt certis in locis vigilias & excubias agerent. ijs à vicorum submagistris (vulgò Constabularij dicuntur) omnia ad libidinem

dinem & luxum suppeditabantur, adeò vt tantis, ac tam profusis sumtibus multi honesti viri, re familiari valdè comminuti, funditùs conciderint. Odium autem quod inclusum in animo, in omnes concepe-runt, id crudelissimè in eos quos comprehenderant, exprom serunt.

WHARTONVS erat quidam, (magno vir præditus animo, sed minimè popularis:) hunc dum in Ci-uitatem ad carcerem & vincula duceretur, ingens seditiosorum caterua circumsepsit atq; muniuit, de-stinata videlicet qua ei præsidio foret, ne fortè in itine-re à vesana multitudine violaretur. Sed nec Whartonum sua probitas & fides, nec seditiosorum diligens custodia satis tutata est, parumquè abfuit quin interficeretur, multique mortem illi & interi-tum intentarunt, corpusque illius plurimis in lo-cis hastilibus & spiculorum cuspidibus perstinxe-runt.

Accidit autem vt eodem penè tempore quo hæc fiebant, contendentibus illis ad vrbem, MOVLTO-NVMQVE quendam instar captiui trahētibus, (cu-ius odio deflagarunt immani quòd esset vaferrimo semper, venaliquè vir ingenio (erat enim leguleius) necnon sicuti opinio fuit diris votis, ac horrendis superstitionum portentis inferorum manes elicere consueisset) dum itaque (vti supra dictum est) Moul-tonum hunc mulierculæ cuiusdam indicio, in syluis paulo antè repertum, atque ex vepribus & dumetis, in quæ se melioris inops consilij recens abstruserat

extractum,

extractum, omnibusque oneratum probris & contumelijs secum pertrahunt, cœlum non sine ingenti audientium stupore, horribili tonitru contremuit, maximiq; imbres grandine permisti defluxerunt, terraq; repens labefacta est, vtpotè quæ non longè à Quercu (quam Reformatoriam appellarunt) in immensam altitudinem desedit. Cæterùm tantum abfuit, vt ad hæc veluti diuina prodigia expauescerent, vt iam perindè ac si cœlesti voce incitarentur, ardentiores ad omne nefas, & multò quàm antea fuerant inflammatiores exstiterint.

Neq; porro minori tempestate conflictata sunt nobilium mentes, quos agrestes sæuitia insigni, atq; feritate detestabili furentes, catênis iniquissimè constrinxerant: qui omnes aut mortem quotidiè pertimescebant, (qua quidem nonnulli affecti dicuntur indignissimè) aut ipsa morte diriora tormenta, & quæcunq; ab impurissimis latronibus cogitari potuerunt teterrima. Etenim nonnulli ac si quid nefandi sceleris admisissent, in furiosissimorum hominum cœtum, tanquam ad iudicium vocati, ac pro Quercu constituti, veluti è vinculis causam dicere cogebantur. Cumque ab imperita & agresti multitudine quæsitum fuisset, quid de illis fieri decreuissent: vno veluti ore ab omnibus conclamatum est SVSPENDANTVR, SVSPENDANTVR. *Denuò sciscitantibus illis, cur hac tam truci voce vterentur in ignotos præsertim, & nullius noxæ aut criminis conscios, ferociter responsum est: vsurpari illam vocem ab alijs, & ideò se vi-*

viciſſim eadem vſuros. Nec̃ præterea quod dicerent habebant: quanquam alij hanc huius crudeliſſimi clamoris rationem adferebant: Nobiles eos eſſe, & idcò de medio tollendos, ſcire enim ſe, quòd ſi quando illi victoria potirentur, omnes ſibi ſint cruciatus, acerbitateſque perferenda. Prom præſtare vt his quos iam in poteſtate haberent, vitæ priuatis, ipſi demùm otio ac ſecuritate perfruantur, quam illis vſuram vel vnius horulæ ad vinendum largiri, à quibus poſtmodum veluti pecora trucidarentur. Adeò inuiſum iam nobilium nomen erat & exoſum, vt furore pènè pluſquàm hoſtili flagrantes infima ſortis homines, non nobiles tantùm, ſed ipſam etiam (ſi fieri poſſet) Nobilitatis ſtirpem delere funditùs & exſcindere cupierint.

Hunc igitur in modum cùm omnis propè Regio Norfolcienſis huius funeſtiſſimi tumultus tempeſtate perculſa & afflicta fuiſſet, ac iam viginti ferè à primo dies elapſi interfluxiſſent, nihilq̃ interim vbique fieret, niſi vaſtationes, incendia, rapinæ, omniaq̃ non modò miſeranda viſu, verumetiam auditu horrenda: tantus omnibus bonis, ac præcipuè ciuitati Norwicenſi dolor inuſitus eſt, vt ad hunc patriæ tam lugubrem aſpectum aſſiduo pènè mœrore ac lachrymis contabuerint. Reſiſtere autem huic tantæ improbitati, per illam quæ iam vndique in caſtra conuenerat perditorum hominum multitudinem nequibant, & (quod caput erat) arma ſumere iniuſſu Regis, lege, vt antè diximus, prohibebantur. A cuius

consiliarij: quoniam nihil adhuc perlatum fuit, vrbi perniciem & deflagrationem quotidiè metuentes, abscissa propemodum omni salutis spe, omnisque consilij inopes, intra muros permanserunt.

Erat autem tum fortè Londini Leonardus quidam Sothertonus, (ciuis Norfolciensis,) qui illinc velut è flamma, & communi incendio vita conseruandæ causa profugit. Hunc Regij Consiliarij ad se accersunt, & de illo omnia sedulò eorum consilia scisciantur & exquirunt. Sothertonus qua sciret, enunciat: ingentem nefariorum colluuiem confluxisse, ab his omnibus locis calamitatem ac pestem inferri, numerum indies augeri: nihil sceleris fingi aut excogitari posse, quod non conceperint: homines optimos compre-

" *hensos, ac in vincula ductos: domos direptas: agros*
" *vastatos: syluas incensas & prostratas: pecus omne*
" *trucidatum: pra rabie ac furore nihil vspiam intac-*
" *tum inuiolatúmue relictum: sed populari petulantia*
" *cuncta confundi: vrbi etiam nisi celeriter consultum*
" *& prouisum sit interitum & ruinam impendere. Spe-*
" *rare se tamen, atque etiam inaudisse, permultos esse*
" *in illis castris ac scelerum speluncis, qui propositæ*
" *sibi apud Regem veniæ ac impunitatis spe, arma*
" *abiecturi sint, & Maiestatis Regiæ clementiam*
" *amplexuri.*

" *Obsecrare ergo, & vehementer ac demissimè*
" *contendere, vt publico edicto Rex fidem astringat*
" *regiam, fore omnibus impunè, qui ab illis castris*

discesserint,

discesserint, posse ita facilimè hos cœtus dissipari. Comprobato consilio, ex Regis authoritate & sententia statuunt atq; decernunt.

Maiestati Regiæ placere, ægrotæ atque afflictæ Reipublicæ, primo quoque tempore medicinam adhibere, quò à periculosissimis illis motibus, & seditionum malis, quibus eam perfidiæ pestis inuoluisset expiata, conualesceret. Verumtamen omnia experiri velle, priusquàm id quod in illa contactum esset atque pestiferum (ne reliquo corpori noceret) amputaretur. Proin decreuisse: pœnas tamdiu improbitati, nequitiæ, sceleri, ac libidini debitas tantisper differri: spem salutis cunctis (si incœpto abstiterent,) denuntiari: fidem Regiam interponi: omnem seueritatis metum præcidi: dummodò possint clementia & mansuetudine ad pacem sanitatemq; perduci. His igitur hunc in modum deliberatis atque statutis, hoc solummodò restabat, vt hæc Maiestatis Regiæ misericors clementia plebi è vestigio proponeretur. Fecialis ad id missus, (qui eodem Leonardo Sothertono Comite ad celeritatem adhibito) magnis itineribus Norwicum contendit. Illinc in castra continuò progressi, caduceator propter Quercum stans fecialibus indutus insignibus, clara voce ita vt omnes, qui vndique circumfundebantur, loquentem exaudirent. Audite (inquit) audi tu scelerum signifer Kette, & vos omnes quotquot adestis, audite.

Etsi mos maiorum, & huius imperij dignitas, &

" nominis Regij Maiestati postulare videantur, vt vos
" qui nefaria in patriam arma sumsistis, & in apertam
" cõiurationem ac latrocinium vosmetipsos conecistis,
" hostium instar ferro igniq; profligati, debitas scele-
" rum quæ concepistis pœnas sustineatis: tamen Ma-
" iestatis Regiæ tanta mansuetudo est atque clemen-
" tia, vt quos ad pœnam & supplicium sceleris atroci-
" tas deposcat, eos tamen pro singulari & incredibili be-
" nignitate conseruatos velit & incolumes. Proin-
" bet vt protinùs omnes arma deponatis, castra hæc
" & furorum cubilia relinquatis, domum decedatis,
" errori sitd fecistis veniam largiri, ac omnium quæ
" suscepistis flagitiorum impunitatem. Sin autem in
" sententia, & perfidia proposito permanseritis, se cun-
" cta maleficia & scelera quæ patrastis, acerrimè, (vt
" par est) ac omni supplicio vindicaturum: nec pas-
" surum hæc quæ resecanda sunt & sanari non pote-
" runt, longiùs ad perniciem totius Regni dima-
" nare.

Hoc cùm magna (vt antè dictum est) voce promulgasset: ab omni pene multitudine conclamatũ est, REGIAM MAIESTATEM DEVS TVEATVR INCOLVMEM. *Is clamor cùm idem identidem redintegraretur, multi in genua prolati, hanc tantam & tam inauditam clementiam ac misericordiam laudibus ac lachrymis prosecuti sunt. Quam quidem omnes tum proculdubiò complexi fuissent, (vtpotè quorum animi pudore ac metu confusi infringi, ac remollescere cœperunt) si non sce-*

lestissimæ

lestissima nõnullorũ voces, Kettiq; adhortationes perfidiosissima, eos à pacis cogitatione auersos, denuò ad sceleris consensionem retraxissent. Ille asperè sanè & ferociter respondit.

Consuesse Reges flagitiosis hominibus non innocentibus & integris veniam dilargiri. Nihil se meritum, nec vllius sibi culpa conscium, proin eam vt inanem ac suis rationibus inutilem aspernari. Ex in conuersus ad suos, rogat ne se deserant, néue animo concidant, sed meminerint quo se fœdere obstrinxerint: paratum se qui vitam (si opus sit) pro eorum salute profunderet.

Hac vbi rabidè iracundeq; dixisset: Fecialis homini turpissimo, & tot perfidiæ notis insigni, imminutæ Maiestatis crimen infligit, eumq; proditorem tæterrimum, & summi sceleris reum pronunciauit. Iussitq; deindè Ioannem Petibonium Prætoris ensiferum, latroni profligatissimo actionem perduellionis intendere. Enimuerò tum tumultuari cœptum est, vtrisque hinc atq; illinc, non minùs pertinaci, quàm pernicioso certamine contendentibus. Fecialis videns iterum labare plebis animos, (quos anteà pacis denunciatione nonnihil emolliuerat) & Ketti verbis velut furiarum stimulis instinctos, à salute quam priùs amplexuri videbantur, denuò ad scelus nequitiamq; deuolui, castris excessit. Multiq; eum mortales consecuti sunt, qui abiectis prioribus consilijs armisq; depositis, Regis se fidei permiserunt. Hij omnes vnà cum Prætore & Thoma Alderichio in ciuitatem in-

gressi.

Prætor continuò portas obstrui iubet, præcipuè verò eam quæ Episcopalis seu Pontificia nuncupatur, quòd illàc è vestigio (nisi celeriter huic consilio obviam itum foret) seditiosi in oppidum irrupturi viderentur. Ad hæc omnes generosi quos antè diximus, à Kettianis in carcerem coniecti, lenati vinculis & è custodia emissi fuêre, adhibitique in concilium, quæsumque ab illis qui potissimùm hostium impetus retardari possent: ratione eâq; inita urbis defendendæ, ne perditorum introitu ac militari licentia omnia diriperentur. Placuit ad extremum ciuitatem quaquà versus muniri, portas muros q; asseruari, custodias vigilias q; disponi, itinera intercludi, quò commeatus supportandi facultate undique incisa atque præcepta, coniuratorum animi cibariorum inopia, & bellandi tædio perculsi languescerent.

His de rebus, dum remotis arbitris multa inter se (vt fit) deliberabundi ac consultantes egissent, trepidi à portis nuntij superueniunt, rem atrocem incidisse prædicantes. Multos esse ciuium qui se horum scelerum communione constrinxissent: ex his nonnullos, è Kettianis militibus quamplurimos, in vrbem intromisisse. Cùm hoc tantum repentini periculi præter opinionem contigisset, & seditiosi in vrbem ingressi, cuncta protinùs direpturi viderentur, isque metus omnium animos perstringeret, à primordijs vrbis facilè impetratum est, vt generosi denuò in carcerem concluderentur. Ne furiè conspectis ijs in

ciuitate

ciuitate solutis, ac demptis, (quæ recens iniecta fuêre) vinculis, seditiosorum animis furoris & iramm pleni, ad cædem & sanguinem irritarentur. Conuocati omnes atque iterum in custodiam conclusi. Postea tamen intellectum hostes vrbe qua venerant, egressos, in castra recessisse. Prætor ac primores hoc periculo defuncti, videntes coniuratos, omnium iam fortunis vndiq; perniciem ac interitum machinari, totosse in ciuitatis conseruandæ curã defigunt. Quamobrem decem maioribus tormentis versus hostes in fossa (quæ castello circunditur) directis, & ad vrbis defensionem (si qua vis ac impetus fieret) quibuscunq; in locis, aptè dispositis: ac potissimum in ijs quæ vetustate iam dilapsa corruerunt, custodias vigiliasq; constituunt. Quibus protinùs ibidem consistere iussis, vt si qui nocturnus hostium terror incideret, continuò lapidibus, telisq; disiecti, vrbe portisquè depellerentur: cætera multitudini imperatum, vt ad quemuis euentum armata omnis in foro, & in transuersis viarum diuerticulis præstolaretur.

Et quoniam apparebat tormenta (quæ quidem priùs diximus) in fossis & murorum ruinis defixa, nec hostibus multum obfutura, nec ciuibus quicquam ad defensionem opis allatura, idcircò Prætoris imperio ea omnia in planiciem confestim deiecta sunt: ijsq; prata quæ inferiori vrbis parti subiacẽt, celeriter instructa. Noxq; ferè tota quæ insecuta est, crebris atq; infestis vtrinque tormentorum emissionibus absumta fuit.

Postero die cõmurati vicissim cernũtes, ex illo nocturno tumultu, plus vrbi terroris quã cladis illatũ (prop-

rere: quòd glandes quæ è bombardis emitterentur, ciuitatem transuolantes, damnũ nihil feciſſent) tormentis quæ habebant omnibus è ſummo in planum deductis, iiſq; ad radices montis defixis, vrbem quatere de integro cœpere.

Verùm animuerò quòd non ita multò poſt totis caſtris cibariorum inopia premi cœptum eſt, quò commodius poſſet ex finitimis locis commeatus ſubuehi, inducias cum ciuibus paciſci decreuerunt. Iacobum quendam Guilielmum, & Radulphum Suttonum, homines impuriſſimos, ac de infima ciuium Norwicenſium plebe poſtremos, huic muneri defungendo præfecerunt. Hij protinùs illinc cum induciarũ vexillo ad portas profecti, & permiſſu ciuium ad Prætorem & Senatum introducti, demùm ita locuti traduntur.

" Dux noſter Kettus, einſq; commilitones, ab hac
" ciuitate & à vobis Prætore, patribuſq; pancorum
" dierum pacem & inducias depoſcunt. Quò ſibi per
" vrbem (ſicuti nuper fieri conſuenit) detur commea-
" tus ſupportandi facultas. Quam vtiq; niſi conceſſe-
" ritis, per vim ſe in oppidũ irrupturos, atque cũcta ferro flãmaq; deleturos denũciãt Prætor ad hæc reſpõdet.
" Proditores eſſe illos, terrimos, perfidia & omni in-
" audita nequitia coopertos. Nolle ſe eorum iniquiſſi-
" mis poſtulationibus quicquam deferre: nec ſi velit,
" licere quidem: præſertim illis (hominibus qui vnquã
" poſt homines natos exiſtiterunt) turpiſſimis. Tot
" illos, tanta ac tam intoleranda facinora ſuſcepiſſe,

vt

vt non solùm è ciuitate excludendi, verumetiam ex „
finibus humanæ naturæ (si fieri posset) penitùs exter- „
minandi viderentur. Regiam ab illis Maiestatem „
imminutam, patriam vastatam, Noruicensem pa- „
nè omnem ciuitatem quaquà versùs depopulatam, si- „
bi posterisq́, æternum sceleris & perfidiæ dedecus in- „
ustum, per vim ac nefas vexata, polluta, perturbata, „
dissipata omnia: tamen vt in ciuitatem admittantur „
rogare? vt sint eo iure quo ciues? fructuum ac mu- „
nerum diuinorum participes? inopia demum vt ab „
his subueniatur deprecari? Quid? non pœnitere sce- „
lerum quibus se obstrinxissent? ne pudere quidem? E- „
nimuerò statuere non posse sceleratioresne sint qui hæc „
patrarint, an impudentiores qui istæc postularint, „
Sperare verò se à Prætore, & eodem Prætore, quem „
nuper carceris contumeliam perferre coegerunt, ab „
hac vrbe, quam funditùs excisam cupiunt, à populo „
Norwicensi, cui vim ac belli terrorem vndique intu- „
lerunt, annonam & commeatum (veluti furoris pa- „
bulum) subministratum iri. cuius tandem dementiæ „
videri? Eant ergò eant, & Ketto consceleratorum fla- „
gitiosissimo duci hæc renuntient. Ciues Noruicenses „
Regiæ Maiestati, non patriæ proditoribus & belluis „
immanissimis obtemperaturos. Se ne tanti quidem „
facere pericula & terrores, quæ vrbi ab illis intende- „
rentur. Irrumpant, vastent, deleant, exscindant, pro- „
sternant, depopulentur omnia, dummodò vindicem „
sciant & vltorem Deum, & tantorum tandem con- „
scientia scelerum perhorrescant. Daturos enim pro- „

culdubiò eas propediem pœnas, quas ipsimet sibi furore & amentia contraxissent.

His in castra ad Kettũ & comites celeriter perlatis, impotenti ira odioq́ (tanquam œstris) perciti, clamore truci ac infesto vociferantes de colle decurrerunt. Cumq́ propè ad portas peruenissent, omni vi connixi sunt in vrbem irrumpere, sed telis sagittisq́ repulsi, eo conatu destiterunt. Ac tum quidem quicquid erat tormentorum, (quæ anteà diximus in subiectos vrbi campos delata) id omne à nostris in hostes effusum: cæterùm in magna tormentarij pulueris inopia, & libratorum imperitia, parùm aut nihil sanè profectum. Verumetiam multi sagittis confixi vulnerabantur, quæ cùm in terram frequentes decidissent, puberes rusticani (quorum erat numerus ingẽs) & alij de fece homines sordidissimi eas legere solebãt & ad hostes deferre. Adeoq́ omnes exarserant animis, vt inermes etiam pueri (perindè ac si vis quædam illos à sensu mentis abstraxisset) passim discurrentes, omni verborum contumelia nostros lacesserent.

Addebatur huic maledictorum importunitati facinus odiosum & immane. Etenim (legentibus tamen honos præfandus est) quidam ex illis clunibus detectis, & ad ludibrium in nostros versis, truci clamore ac vlulatu cuncta complentes, palàm, spectantibus omnibus, ea fecerunt, quæ ab homine verecundo scribi non possunt. Sed natibus transiectis, nonnulli dignas (vti par fuit) sceleris pœnas dependerunt.

Quin-

Quinetiam ferunt quosdam ex illis sagittas in corpore defixas (horrendum dictu) ipsos suis manibus è recenti vulnere extraxisse, illasq́ (ita vti erant) cruore & sanguine stillantes, ex coniuratis ijs qui circumstetérant dedisse, quo in nostros refunderentur. Tanta inerat in omni penè ætate cuncta delendi libido, tantaque sanguinis hauriendi sitis.

Interea verò cùm ex altera parte ciuitatis horribilis clamor oriretur, AD ARMA, AD ARMA, „
Cines si viri estis AD ARMA: *hostes in vrbe sunt:* „
illucq́ omnes de repentè, vti trepidantium mos est „
vbi maximè tumultuantium voces strepitusque exaudiuntur, concurrissent: coniurati de superiore loco omnia contemplantes, & oppidanos raros in muris, & portis conspicati, extemplo eam partem ciuitatis quam defensoribus vacuam vidissent inuadere statuerunt. Ibi pueri (de quibus antea diximus) & ex illa colluuione agrestium, turba ingens, rem ausi sunt non modò visu mirabilem, sed & auditu profectò incredibilem. Namque inermis cæteróqui multitudo, pars fustibus & gladijs, alij baculis sparis, aut lanceis, (vt quemq́ casus armauerat) instructa, in sinuum quo vrbs ad portam (quæ Episcopalis appellatur) allui-tur, præceps se demisit. Quem intrepidè tranantes, & ad portas tumultuosissimis clamoribus vociferabundi deuolantes, omnium mentes tanto horrore perfuderũt, vt nullus penè exsisteret qui non eũ diẽ sibi vrbiq́ fatalem futurum crediderit. Itaque pauidi ferè omnes

con-

consternatiq; diffugerunt, & qua cuiq; dabatur iter in domuum ac tectorum abdita (vrbem indefensam relinquentes) obrepserunt. At coniurati omnibus portarum claustris reuulsis, quodcunque tormentorum & instrumenti militaris reperibant è ciuitate in castra transportarunt. Ibi cùm è nostris nonnulli ex harum rerum miserabili intuitu, dolore ac commiseratione perculsi, voce flebili, ac oculis lachrymantibus, hanc tantam à ciuitate calamitatem deprecarentur: à pueris, & rusticanis, qui ludibundi circumsteterunt, proditores appellati, ac indignissimum in modum omnibus probris maledictísque lacerati, afflictíque fuêre.

Sed enim patefactis iam (vt anteà diximus) portis, cùm omnia seditiosorum audacia violentiaq; permiscerentur, (frequentes enim è castris in oppidum conuenerant) Fecialis (namque adhuc in vrbe fuerat, necdum dies vltima à Maiestate Regia multitudini præstituta, ante quam liceret sine fraude ab armis discedere præterierat) cum Prætore in forum magna multitudine ciuium circumfusus deuenit. Ibi Regis
" nomine denuò denuntiat vti arma deponant, castra
" relinquant, domum (quisque suam) decedant, miseri-
" cordia & clementia Regia supplices vtantur, si fece-
" rint saluos se fore, omnísque supplicij securos: alio-
" quin nihil aliud nisi acerbissimos cruciatus, mortem,
" extrema denique omnia exspectanda. Huic cùm dixisset arroganter sanè & asperè à seditiosis succla-
" matum est: Iret in malam pestem malumqué cru-
" ciatum, cum suis inanissimis pollicitationibus: insa-

nire

nire ipſum qui talibus blanditijs in illorum animos in- »
fluens, conſideret eos verborum lenocinijs delinitos, »
oppreſſos ad extremum & circumuentos iri. Iſtiuſ- »
modi verò miſericordiam deteſtari ſe, & modis om- »
nibus exſecrari, vtpotè qua extrinſecùs lubrica & »
inani impunitatis obiecta ſpe, penitùs omnem inſidio- »
ſiſſimè ſalutem præcidat & amputet. »

Fecialis videns cunctos furori & nequitiæ veluti mancipatos iam & addictos, nec poſſe vllo vel ſupplicij metu, vel impunitatis ſpe, de ſceleris cogitatione deduci: infecta re, vrbe confeſtim excedens, ad curiam reuertitur. Protinùs à cuius diſceſſu coniurati Leonardum Sothertonum ad ſe acciri iubent, quò illi vincula injicerentur, quòd is ſe comitem fecialis in itinere coniunxiſſet. Sed Sothertonus re intellecta, veritus ne inſana & turbulenta plebs, odio quo in omnes bonos incitata flagrabat, corporis illi carnificinam, nec omne infligeret, clanculum apud ſuos in ciuitate delituit. Deindè Kettus prætorem, Robertum Watſonum, Guilielmum Rogerum, Ioannem Homerſonum, Guilielmum Bramptonum, & alios complures comprehenſos, è ciuitate in caſtra, atque indè in cuſtodiam deduci iubet. Quamobrem omnibus catena iniecta, atque in montem Surreium concluſi, ibique ad extremum coniurationis diem in carcere, ac vinculis detenti, tandem pars dimiſſi, pars verò crudeliſſimè interfecti ſunt.

Dum hæc & huiuſcemodi in caſtris tumultuoſiſſimè geruntur, Kettus cernens eò iam rem deuolui, neceſſe

cesse vt sibi aut cruenta victoria contra patriam potiri, aut dignum moribus factis, suis exitum propediem sortiri, commodissimum suis rationibus existimauit si copia quàm possent maximæ contraheretur. Quamobrem omnes vndique qui conciri poterant fugitiuos, & homines tam à re quàm à spe desperatos, præmijs ac pollicitationibus illexit, vt sese ad societatem huius exsecrandi tumultus adiungerent. Itaque incredibile est, quantam & quàm penè innumerabilē facinorosorum hominum multitudinem de repentè constauerit.

Attamen ciues indignè ferebant Prætorem suum virum optimum & integerrimum, à flagitiosissimis sicarijs, & sanguinis vt tam videbatur sitientissimis vinciri, & vincto insuper carceris contumeliam & dedecus impingi. Metuebant etiam ne tandem ab illis crudelissimè per vim morte mulctaretur, eò quòd pars eorum multa atrocia illi minitarentur: pars verò honestissimi viri nomen scurrili & insulso ridiculo, necnon periculoso (vtpotè quò mors illi quodammodo portenderetur) perstrinxissent. Nam cùm CODDVS *nominaretur, piscis autem sit maximus, quem nostrates* CDD *appellant (qui idem Latinis Capito nuncupatur) in Prætoris optimi nomine ac periculo ansas ad risum & ludibrium alter alteri inuicem subministrantes, identidem clamare & vociferari solebant, vti omnes crastinò conuenirent, Capitonis caput eo die publicè in castris denario, venum iri. His de causis veriti, ne à seditiosis grauius aliquid in eum*

statuere-

ſtatueretur, Prætoris de ſe optimè meriti periculo mirificè perturbati, ad Thomam Alderichium certatim de hac tam importuna audacia, violentiaque effrenata queſtum venerunt. Fuit hic Alderichius vir (vti antè diximus) omnibus vehementer charus, tantúmque prudentia, grauitate, & modeſtia perfecit (erat enim impigro atque acri ingenio) vt immaniſſimis etiam hoſtibus illius nomen plerunque terrori exſtiterit. Nam cùm illum omnes magnoperè dilexiſſent, ſingularem eius humanitatem ac modeſtiam admirantes, in tantam (etiam apud ſeditioſorum principes) authoritatem breui peruenit, vt eius neque conſilium, neque incœptum vllum fruſtrà vnquam ceciderit. Itaque multis bona, quæ per vim à coniuratis adempta fuerant, illius opere reſtituta ſunt, multique Rebellium peſtiferi conatus eius prouidentia ac ſedulitate reſtincti. Hic igitur cùm quanto in diſcrimine Prætoris ſalus ac vita verſaretur, intellexiſſet, indignitate rei permotus, ad Kettum in caſtra perrexit, monet vti Prætori vincula adimeret, eumque è cuſtodia liberaret. Ad hæc Kettus cùm veluti cogitatione defixus, verbum nullum emiſiſſet: Alderichius clara voce inclamans, Non te „ pudet prodítor nequiſſime, non dico hominem innocentiſſimum, ſed Prætorem, id eſt Regiæ maieſtatis vicarium fideliſſimum, carcere ac vinculis coërcere? Adeóne ferox & cruentus es, vt cùm omnium fortunas ac bona luxu ac libidine diſſipaueris, „ ſatiari „

satiari iam non potes nec expleri, nisi ad extremum innocentium etiam sanguinem exsorbueris? Quin ergo homo omnium quos terra sustinet sceleratissime, eum confestim de custodia deduci iubes?

Hæ verborum tanquam faces acriter in Kettum intentæ, tantam siue hominis qui loquebatur verecundiam, siue, quod verisimiliùs est, ex scelerum conscientia metum ac formidinem incusserunt, vt quod alij precibus atque omni cõtentione impetrare nequissent, id ille minis ac orationis grauitate perfecerit. Cuius prudentia Prætor libertatem adeptus etsi prorsus omnem illam turbulentissimi temporis procellam deuitare non potuerit, tamen & carceris acerbitatem & vitæ periculum fœlicissimè subterfugit. Quamobrem facta illi vltrò citroquè in ciuitatem commeandi facultate, multis posteà ciuium in ijs malis quæ tum vrbem oppressere subsidio fuit illius probitas & industria. Et quoniam omni tempore ad gubernacula ciuitatis sedere nequibat (quippè qui plerumq; perpetuò in hostium castris commorari coactus fuerat:) Augustino quodam Stuardo (in illius locum suffecto) omnẽ vrbis defendẽdæ curam (se absente) delegauit. Qui quidem ascitis sibi Henrico Bacono, & Ioanne Atkinsono vicecomitibus, ciuitati diligentissimè præfuit, omnesquè oppidanos (nisi qui fortè immaniores exstitissent) in officio facilè continebat.

Cæterùm hic operæpretium erit referre, quam tristes & tetrici Iudices exstiterunt in eos quos captos, & in vinculis detentos, omni ludibrio & ignominia

animis crudelissimè afflixerunt. Quorum tanta fuit atrocitas & nequitia, vt quos singulari primum & inaudito scelere violassent, eos ad extremum diuexatos, & acerbissimis affectos iniurijs, stolidissimæ & insanissimæ multitudini iugulandos obiecerint. Indicto namque die, quo comprehensi veluti rei in publicum producerentur, vt præpostero Iudiciorum more quæstio de ijs exerceretur: Kettus palam omnibus inspectantibus, arborem quam vocant REFORMATORIAM conscendens, (ordine vnoquoque nominatim citato) ab assecis & scelerum conscijs qui circumfusi steterunt, sciscitari solebat: quidnam illis videretur? Ibi furiosissimi nebulones, de vita innocentissimorum hominum quæsitores ac iudices constituti, si nihil de reo comperissent, BONVM VIRVM eum esse, BONVM VIRVM, & absolui debere conclamarunt. Sin autem tenuissima alicuius leuissimæ criminis suspicione, illius qui nominaretur fama perstricta fuisset, aut quæuis vel minima res reperiretur, qua fortè quempiam ex illis aliquando offendisset, SVSPENDATVR, SVSPENDATVR respondet aliquis: cuius voce cætera plebes velut furijs instincta, tametsi hominem albus aterne fuerit penitùs ignoraret (vtpotè cuius antea nomen ne audierit quidem) tamen idipsum semper vociferari consueuit.

Atque hunc in modum proditores pestiferi, non iudicio & ratione ducti, (ne sui fortè dissimiles viderentur) sed caco ac repentino quodam impetu animi (quasi turbine) correpti, vno persæpè verbo,

& vesano veluti furoris nutu, viris integerrimis miserrima & crudelissima supplicia sustinere. Tanta certè vis morbi, atque vti tabes omnium animos imbuerat, vt alienatis prope sensibus, & tantorum scelerum atrocitate stupefactis, omnia iura diuina & humana immani furore & audacia polluerint.

Paucis ab illo tempore interiectis diebus, rei militaris praefectura, belliq; administrandi potestas, GVLIELMO PARO *Marchioni* NORTHAMTONIENSI *ex imperio regio delata est: iussumque vt protinus Norwicum cõtenderet, daretque operam vt quoniam hij tanti furores, clementia ac mansuetudine consopiri nequiissent, Kettianos perinde ac proditores & Maiestati Regiae hostes immanissimos ferro flammaque persequeretur. Northamtoniensis ex sententia rebus omnibus paratis compositisque, cum mille quingentis militibus (sicuti imperatum fuit) paulo post Norwicum proficiscitur. Erant autem illo in exercitu regali duo, Sheffeldensis, & Wentworthensis, praeterea Anthonius Denny, Richardus Southwellius, Radulphus Sadlerus, Ioannes Gatesius, Thomas Paskonus, Henricus Bedingfieldus, Ioannes Suliardus, Gulielmus Walgravius, Ioannes Cutzius, Thomas Cornwalleyssius, equestris ordinis viri. Adhaec Armigerorum, & Generosorum, tam Anglorum quàm Italorum, caterua splendidissima.*

Cum iam mille tantùm ab vrbe passuum abes-

set

set Marchio Northamtoniensis, fecialem confestim præmisit, qui vrbi (sicuti mos est) nisi paruisset, bellum indiceret. A quo omnibus quæ fieri consuescunt, in ciuitate promulgatis atque transactis, Augustinum Stuardus vrbis proprætor, celeres protinus nuntios dimittit, qui Coddo Prætori renuntiarent, (inuictissimum hunc anteà diximus in Ketti castris detentum) quæ mandata Regio nomine ciuitati à Marchione Northamtoniensi proponerentur. His eâdem quæ profecti sunt celeritate reuersis, demùm fecialis à Prætore responsum. Nihil sibi vnquam in vita accidisse tristius, quàm hæc mala quæ à seditiosissimis hominibus inuecta, patriam ac ciuitatem Norwicensem, antea florentem, iam panè inexpiabili scelere peruertissent. Se (quantum humana ratione prouideri potuit) omni ope adnixum, vti hi tumultus primo quoque tempore profligarentur: nequisse tamen præ scelerum rabie quibus implicata omnium mentes tenerentur. Carceris se terrorem, mortis pericula, omnes denique acerbitates pertulisse, ac nunc quidem ab hostibus vndique circumseptum teneri, alioquin (sicuti par erat) ad Marchionem Northamtoniensem confestim venturum fuisse. Verùm enimuerò quò facilius ciuitatem in officio contineret, eius tuendæ auctoritatem Augustino Stuardo homini industrio delegasse, ne forte se absente, plebs per imprudentiam laberetur. Vrbem in illius potestate futuram, seque (si Kettus permitteret) libenter ad eum iter in castra suscepturũ, & suas, ciuitatisq; fortunas,

« eius fidei permissurum. Hijs properè per fecialem ad
« Northamtoniensem delatis, Proprator continuò cum
« vicecomitibus ac magno ciuiũ numero subsecutus, in
« Northãtoniensis castra cõcessit. Cui ense tradito (in-
« signe is est Regiæ maiestatis & potentiæ, atq; in max-
« imis Angliæ ciuitatibus prætori semper præferri con-
« sueuit) demonstrat quemadmodum prætor ipse (quòd
« maximè in votis erat) venire nequiret, se tamen at-
« que primores ciuitatis suæ adesse, qui vrbem, se, suaq;
« omnia in fidem atque potestatem Regiam transdaret:
« fateri permultos oppidanorum exstitisse, qui deterreri
« non potuerint, quin cum his consentirent, maximam
« tamen optimorum ciuium partem in fide ac officio per
« mansisse, neq; se cum reliquis coniunxisse, neque con-
« tra maiestatem Regiam omnino coniurasse: hanc pa-
« ratam esse, & imperata facere, & eum exercitumq;
« in ciuitatem accipere. Northantoniensis oppidanorum
animos verbis confirmauit, pollicitusq; est sibi ciuita-
tem curæ futuram, magnam se habere spem, fore vti
hij tanti furores, quibus nunc omnia arderent, breui
compescerentur. Quæ cùm dixisset, Southwellio en-
sem tradidit: quem ille (qui honos semper à nostris,
Præfectis regijs antiquo more & solenni defertur)
nudo præferens capite, Northamtoniensi in ciuitatem
præibat. Qui per portas D. Stephani ingressus, pro-
tinùs indicit, vti omnes ad se in forum conuenirent.
Ibi diu deliberatum, multaq; à multis tam ad vrbis
defensionem quàm ad hostium impetus retardandos
excogitata. Tum vigilia in muris, & prò portis ex-
cubiæ,

cubia, omnibusque in locis (si qua forte infirmiora videbantur) armati ad quemuis euentum collocati.

His constitutis rebus atque peractis, Northamtoniensis sub noctem, in domum Proprætoris venit: ubique cum cæteram multitudinem Nobilium, ac Generosorum conuiuatus est. Peracta cœna, cuncti in illis ædibus, etsi minoris tædio, ac æstu languids, armati tamen (ne incauti opprimerentur) ea nocte conquieuerunt.

Atque hic casu ne, an consilio euenit, nondum satis comperi, factum tamen est, vt Itali quidem cum magna Coniuratorum manu (multis vtrinque vulneribus acceptis & illatis) conflixerint. E quibus vnus, cum intrepidantius se in medios hostes inferret, vir fortissimus, primum multitudine circumuentus, ad extremum captus, & ignominiosissima morte affectus est. Nam vestibus omnibus detractis, & armis (quibus indutus erat sumptuosissimis, & affabre sane factis) nudum eum (multis tamen prius affectum probris & contumelijs) de Quercu in arce Surrienſi suspenderunt. Magnum equidem omnes acceperunt dolorem, ex tam crudeli, ac miserabili morte optimi viri, ac militiæ præstantissimi, hancque tam atrocem ignominiam ab illo (si licuisset) pecunia (quanta certè æstimari non potest) libentissimè redemissent. Verumtamen ex huius calamitate, statim initio perspectum, qualis & quàm detestabilis in ijs qui contra patriam scelerata arma sumserunt ineſſet immanitas. Quanquam non ita multo post consilio diuino (neque enim

malas diu constitere patitur inultos innocentium profusus cruor) Caymus ipse qui author huius tam durae crudelitatis exstiterat, eodem genere mortis, etsi nimium seras, dignas tamē tam exsecrabili saevitia paenas suscepit.

At enim Northamtoniensis nocturnos hostium in vrbem introitus metuens, iussit vt custodiae, & vigiliae (quas anteà diximus diuersis in locis dispositas, in muris, & pro portis, constitisse) acerbius, & diligentius (quam vulgò fieri consuevit) circumirentur. Quò (nostrorum tum oculis tum animis in omnes hostium conatus paratis atque intentis) si qua fortè nocturni tumultus procella exsuscitarentur, eorum consilijs facilimè, ac nullo negotio occurri posset & obsisti. Quod quidem à centurionibus sedulo factum fuit, exercitúsq; omnes milites in foro excubabant, qui magna lignorum strue exstructa, eandem incenderunt, ne si quid forte contingeret, nostri tenebris & locorum insciitia impediti, hostium insidijs, imprudentes, & incauti, circumuenirentur.

Edwardus Warnerus (equestris ordinis vir) & tum tribunus militum (Mareschallum vulgò appellant) tesseram dedit. Thomae autem Paston, Ioanni Clero, Guilelmo Valgranio, Thomae Cornwaleisio, Henrico Bedingfeldio (exploratae virtutis, atque prudentiae viris) diuersae vrbis partes ad defensionem ipsius distributa sunt. Qui omni studio rem complexi, summoq; cum alacritate officio functi suo: tum huc & illuc, perpetuò circūcursitantes, nostrisq; nunc voce,

nunc

nunc vultu, nunc labore, & alacritate ipſimet ſua, vim & aculeos addentes, peſtiferos rebellium conatus prudentiſſimis conſilijs anteuerterunt.

Porrò cunctis iam rebus ex ſententia confectis, Northamtonienſis, quiq; cum illo venerant omnes (ijs ſolummodò exceptis, quibus, vt diximus, propugnandæ vrbis cura incubuit) corpora diurno feſſa labore, quieti tradere conſtituerunt.

Iamq; ſuaui ſopore, noſtrorum hominum membra deuinxit ſomnus, cùm concubia ferè nocte conſurati, ac ſi tanquam in vrbem irrupturi forent, terribili tormentorum tonitru, horrificiſq; omnia circum clamoribus permiſcuerint. Quanquam certè percommodè ea iure accidit, vt ferreæ pilæ, quæ maioribus è tormentis in vrbem diſplioderentur, perpetuò ſuprà noſtrorum capita volantes, non magnopere nocerent, ſiue eas ignis vis, impetuſq; violentius abſtulerit, ſiue libratorum manus infida (nam ſunt qui pecunia corrupti putent) tormenta ſua altius aliquantulum quàm expediret, de induſtria direxerint. Quæ quidem dum hunc in modum (quamuis ſemper ſine damno) creberrimè tamen ab impuris importuniſq; latronibus exercerentur, continenti fragore, rebantuque horriſono tantum terroris inuexerant, vigiles vti noſtri qui in muris, quique in portarum ſtationibus conſtiterunt, (AD RAMA) ſæpiùs conclamarent. Idque cum crebrò fieret (neque enim hoſtes vnquam furere deſiterunt) Northamtonienſis qui ſe, ſi quid in vrbem tumultuoſius

coniurati machinarentur, protinùs acciri iusserat, à Tribuno militum excitatus, ijs quos in exercitu habebat nobilibus ac generosis stipatus, in forum descendit. Deincèps quò paucitati atque infrequentiæ militum prospiceretur, oppidumq́ faciliùs propugnari posset, consiliũ cœperunt huiuscemodi: vti omnes aduersæ ab hostibus portæ, murorumq́ ruinæ obstruerentur, rati sic nec militem ad mœnia defendenda defuturum, si copiæ angustiùs contraherentur, & hostem (sine periculo) vrbis introitu arceri posse.

Rebus hijs institui iam cœptis, & ad exitum pænè perductis, seditiosi ad vnum ferè omnes, rapidissimi torrentis more, è speluncis deuoluti, dissonis cum clamoribus, atq́ vlulatibus feris, inconditisqué, ad vrbem decurrerunt. Ibi ferro, igniq́ portas comburere, atque exscindere conantur alij, alij muros conscendere: fluuium tranare nonnulli: multi per loca humiliora, & vetustate collapsa mœnia, in oppidum sese inijcere. Contrà nostri omnia moliri cœperunt: magnaqué vi contendere: ingressum hostem vndique fortiter repulerunt: aduentantem iam, & influentem, viriliter represserunt: hastis, sagittis, gladijs, omni telorum genere profligarũt: eoqúe rem deduxerunt, vti fractus paulatim atque imminutus irruentium vigor, fluctuare aliquantulum incœperit. Cæterùm pugna fit inflammatissimis vtrinque animis, sæua, peratrox, cruenta, (si qua alia) dum in vrbem per vim infundere se niterentur hij, nostri autem illos omni aditu prohibere.

Itaque

Itaque ad horas ferè tres, acerbissimis inter se conflictati odijs decertarunt, commissumq; acriùs (suprà quam quis crederet) & ardentiùs, diuersis in locis prælium: euentu certè adeò dubio, & ancipiti, vt nisi nostrorum hominum ad repugnandum ardor mirificus, Pastonij verò, Valgranij, cæterorumq; equitum peregregia virtus, & planè inexsuperabilis exstitisset: ea nox nostris proculdubiò vna omnium calamitosissima contigisset. Tanto siquidem furore rebellium mentes ignita atque incensa fuerunt, tantaque bellandi libidine, vt quamuis mortiferis concisi vulneribus, pugna tamen abstinere noluerint, sed semianimes, & suo, atque alieno, immersi cruore, ad extremum vsque spiritum, nostris indignabundi restiterunt. Multis etiam pectoribus ferro transfixis, & fœmorum neruis, atque poplitibus incisis, (horresco referens) genibus innixi tamẽ, tã diris exagitabãtur furijs, nostrorũ vt nates atq; crura intermortuis iã panè manibus, & planè exsanguibus conuulnerarẽt. Verùmenimuerò nostri inclinatam iam tandem hostiũ vim & subdebilitatam animaduertentes, impetu adeò vehemẽti sese intulerunt, vti sustinere repugnantes diutiùs, aut consistere nequierint, sed viribus vndique protritis atque contusis, ingenti cum strage suorum (trecenti enim in illa pugna ceciderunt) ex oppido expulsi, reiectiq́, in perinuisa cubilia denuò sese condiderint. Quo nostri prælio defuncti, (paucis ex suis desyderatis, vulneratis verò paulo pluribus) aduersus omnes hostium insidias securi, id quod supererat nostis, (su-

perfuit autem non multùm) quieti dederunt.

Crastinus autem vbi illuxisset dies, ex oppidanis nonnulli ad Northamtoniensem detulerunt, permultos esse coniuratorum in Ketti castris, quorum in animis omnis iam furor restinctus deferbuisset, hos perfacile & nullo negotio impelli posse, vt ab illa conscelerata perditorum hominum societate desciscentes, ad officij cogitationem & salubriora consilia sese traduci sinant. Pertæsum enim iamdiu scelerum quæ perpetrassent, præstoq́ esse ad portas Pockthorpenses, quatuor vel quinque millia hominum, qui nihil aliud exspectent, nihil desiderent, nisi pacem & veniam, quæ si iam tandem ab illo proponeretur, confidere se illos è vestigio arma abiecturos, & Regiæ se clementiæ misericordiæqué permissuros. Northamtoniensis ex hoc nuntio, incredibili sanè lætitia ac voluptate perfusus est, vtpotè qui maluerat facilem & incruentam reportare victoriam, quàm (etsi perduelles essent & nocentes) lugubrem tamen, & ciuili sanguine respersam. Fecialem vnà cum Tubicine confestim dimittit; iubet fidem vti Regiam interponeret, impunè fore omnibus qui ab armis recederent. Hij continuò ad portas Pockthorpenses progressi, neminem tamen illic inueniunt. Verùm fecialis buccina signum dat, ad quod cùm ab hostibus effusissimé de Monte decursum esset, Flotmannum quendam (hominem ferum & immanem) conspicatus, (princeps enim de colle descenderat) clara voce fecialis consistere iubet. Quærenti quidnam

esset?

esset? & cur tuba cantu illos ad colloquium conciuisset: Fecialis: Abi (inquit) & à Marchione Northamtoniensi, huius belli præfecto, suis renuntia: Maiestatem Regiam monere, vti iam tandem resipiscant, & his tantis furoribus finem imponant: si fecerint: salnos se fore: & illius clementia tutos, & incolumes, neq; cuiquã quod admisisset sceleris, frandi futurum.

Ad ea Flotmannus (vt erat volubili semper lingua, & ad petulantem loquacitatẽ celeritate quadam præcipiti) superbè, minaciterq; respondisse fertur: Quod ad Northãtoniensem attinet, se nec tanti quidẽ facere, nullius neq; virtutis, neq; cõsilij, neq; fortunæ virũ, sed eũ cõtẽnere, & pessimè odisse, tanquam infamẽ, seuum, impurum, atq; alienæ semper opis indigentem: perfidia denique, atq; omni proditionis turpitudine delibutum. Regiæ salutis, dignitatisq; propugnatores, se semper acerrimos exhibuisse, eaq; mente perpetuo futuros, illius vt incolumitate suas, omniumq; bonorum fortunas, inuiti arbitrentur. Arma se induisse, non contra Regem, sed qua Regi, sibiq; in posterum salutaria futura confidant: neque vlla, vel concepti sceleris conscientia, vel læsæ maiestatis dedecore illigari. Ecquid enim aliud conari? quàm reginomen, maiestatemq; defendere? communi saluti prospicere? legum libertatisq; iura tueri? semet ipsos, auinges, liberos, fortunasq; suas conseruare? re denique publicam (indignis vexatã modis) ab inimicorũ suorũ detestabili superbia, libidine, crudelitate, vindicare?

Proin

" *Proin culpæ expertes à pœna ita immunes ac liberos*
" *esse debere. Nam quod persplendens ille præco, mul-*
" *toq; perinsignis auro, ad speciem præclara sibi quæ-*
" *dam & magnifica dudum proposuisset: id eo sane fieri*
" *consilio, vt aut insidiosa pacis conditione, libertatis re-*
" *ciperandæ studia restingueret, aut ipsos salutaribus*
" *quibus septi fuerant præsidijs nudatos, omniq; ope ex-*
" *clusos, truculentissimis belluis deuorandos obijceret.*
" *Impunitate igitur (inquit) tua qui deliquerint, fru-*
" *antur: per nos licebit: nos qui hijs armis, atque inno-*
" *centia tecti nostra, securi tutiq; sumus, nullius vn-*
" *quam misericordiam implorare decreuimus. Etenim*
" *prostratam iam pænè Rempub. & generosorum indies*
" *importunitate labefactatam, & impulsam, aut hijs*
" *conatibus, ex miserabilibus in quibus iam diu iacuit*
" *ruinis, ad pristinam dignitatem excitaturi sumus: aut*
" *(quod viros fortes, magnoq; præditos animo decet) ca-*
" *pitis periculo audacter decernentes, in prælio (nequa-*
" *quam prodita, quamuis oppressa libertate) moritu-*
" *ri.*

Vix dum finem fecerat huius furiosissimæ oratio-
nis (homo mortalium omnium perfidiosissimus,) cùm
repens ne improuiso clamor omnem quaquà versus
vrbem peruasisset, horribilesq; exaudirẽtur hominum
trepidantium, & AD ARMA *conclamantium vo-*
ces, quibus omnium vndique aures personauerunt.
Namque hoc ipso tempore dum hæc ad portas Pock-
thorpenses fierent, coniurati insanabili rabie ac per-
tinacia incitati, per loca quædam propter infirmorum
hospitia

hospitia in vrbem irrumpentes, hostilem in modum omnia ferro igniq; vastantes incedunt. Veruntamen à nostris in planicie iuxta palatium Episcopi Noruicensis celeriter occursum est, ibique pugnatũ diu sanè atque acriter, circiter centum & quadraginta hostium cæsi, & ex nostris militibus aliquot, vtrinque autem multi grauissimis vulneribus affecti.

Sed omnium oculos mentesqué miserabili luctu ac horrore perstrinxit DOMINI SHEFFELDII *mors indignissima. Hic dum (vt fit) generis ac dignitatis, magis quàm salutis suæ memor, viuidus, & ferox, reiq; gerendæ percupidus, in confertissimos hostes alacriùs & incautiùs pugnans inuehitur, fortè fortuna, ab rapido cursu circumagendo equo effusus, in fossam præceps deuoluitur. Ibique vir nobilissimus à sicario scelestissimo crudelissimè interficitur. Cumqué hanc tam diram, & atrocem à se mortem, omnibus modis, quà præmia maxima pollicitando, quà nobilitatem, nominisq; splendorem sæpiùs indicando, deprecaretur: tantum afuit illorum vt animos, aut hominis, aut nominis, commiseratio subierit, vt eò ferociores exstiterint. Posteaq; de facto (velut gloriosissimo) inter se contendentes, ad laudem eius tam inuisi facinoris, ita cuncti animis exarserant, vt pænè ad vim ventum sit, cùm vtrinq; incenderentur, ad decus & gloriam, quæ apud suos proposita videbatur ei, qui homini splendidissimo, fatale illud vulnus, ac mortiferum inflixisset. Sed omnium opinione, Fulcus cæteris palmam præripuit, qui palàm prædicabat (De-*

nus detestatus) à se clam ictum interisse. Vtcunque fuit, vir clarus & honoratus, hoc tam truci fato functus, occubuit. Et Fulco non ita multò post (vindice Deo) debita tanto scelari præmia persoluta sunt.

Verùm enimuerò dici non potest quantum semper in vtramq; partem valeat ad victoriam, amplissimorũ virorum interitus. Etenim hostes cognito hoc tam lugubri casu, infestiores fieri cœperunt, & ad prælium committendum alacriores: nostri autem sensim animis imminuti, paulatim elanguescere: adeò vt coniurati lætitia elati, magno vndiq; clamore quasi explorata iam victoria, sublato, in vrbẽ (quà dabatur iter) nostros hostiliter insequentes, inuolauerint. Qui partim multitudine oppressi, (viginti enim pènè millia coniuratorum erant: nostrorum autem mille tantum quingenti) partim autem huius illustrissimi adolescẽtis clade perculsi, vrbe cesserũt: diuersisq; itineribus per deuia tota nocte inter saxa, vepres, & virgulta dilapsi, Londiniũ tandem omnes reuerterunt.

At ciues tot tantisq; onerati atque obruti malis, cùm omnia vndiq; hostium plena essent, vim ac cædem, cunctaq; quæ in captis vrbibus fieri solent hostilia metuentes, omni spe abiecta, è ciuitate diffugerunt. Tantoq; pauore plerumque omnium animi defixi fuerunt, vt multi mentibus simul luctu, metuq; à sensu rerum suarum abalienatis, vxores & liberos, omnesq; fortunas in hostium potestate reliquerent.

Multi

Multi vero ſuam quiſque ſpem, ſua conſilia (communibus deploratis) exſequentes, quicquid eſſet auri, argenti, & ſupellectilis pretioſi, in cloacas puteoſq; demerſerunt. Vrbem verò totam quaquà verſus perculit luctus, & mulierum puerorumq; ploratus, qui cum hoſtium clamore, & flamma ſonitu, & ruentium tectorum fragore permiſtus, horrendo cunctà compleuerat ſono. Nam coniurati ſtatim à Northamtonienſis diſceſſu tectis ignem iniecêre, iſq; per domos vicoſq; horribili flamma diffuſus, magnam vrbis partem celeriter abſumſit. Etenim quæ erant ad vicum Holmenſem ex vtraque parte incendebantur omnia, hoſpitia q; quæ plebi inopi ac valetudinaria deſtinabantur, tum Epiſcopalis, Pockthorpenſis, Magdalenenſis, Beareſtretenſis porta, multaq; præterea varijs in locis ædificia conflagrauerunt.

Accidit autem peropportunè, vt eodem tempore, magni imbres de cœlo deſluerent, quibus ignis celeriter reſtinctus, nequaquam tam paſſim, ac latè quam hoſtes volebant, peruagatus eſt. Ad hæc præditores diuitum domus ingreſſi, eas diripuerunt, exhauſtas etiam nonnullas igni concremauerunt. Tantaq; & tam varia, nefanda crudelitatis exempla vbique ediderunt, vt iam non homines, ſed immanes bellua formam hominum induta, in vrbem ingreſſa viderentur. Etenim ſatis conſtat, illa tempeſtate ciuitatis ſpeciem, tam lugubrem, ac miſerabilem exſtitiſſe, cũ nihil aut oculis hauiretur, aut auribus cõciperetur, niſi vlulatus, cantuſq; hoſtiũ diſſoni, fletus, mulie-

multebris, virorum clamor, & hinc & illinc discurrentium strepitus, tum ferrum, flamma, ruina, cæteraq; (quæ ne narrando minora faciam prudens prætereo) vt non videntium solum mentes oculosq; horror perfuderit, verumetiam audientium aures & animos incredibili mœrore perculerit.

Capta igitur hunc in modum à coniuratis vrbe, incensa, direpta, deserta, cùm omnia vndiq; (præterquam ab hostibus) solitudo occupauisset, (nam qui in oppido remanserant, obseratis ianuis in intima ædium sese abdiderant) Proprætor solus, velut ad spectaculum occidentis patriæ à fortuna relictus, consilij, & auxilij expers, cùm de summo ædium cuncta flammis ac ruinis vastata vidisset, ratus, hostes non ita multo post, sicut ædibus stragem intulissent, sic hominibus vicissim vim ac mortem illaturos, occlusis foribus domi se continebat.

At coniuratorum interea manus ingens, velut agmine facto, per portas Augustinenses in vrbem irrupit, cunctiq; præcipiti cursu ad Proprætoris domum deleti, fustibus & ijs quæ fors obiecerat baculis armati, fores effringere conantur. Demùm ignis subijci cœptus, ad quem terrorem Proprætor cùm coborruisset, ianuam (nunquæ omnes serui in fugam se proripuerant) reclusit. Protinùs illum comprehendunt, pallinmq; (quo tum fortè vtebatur) detrahunt, proditorem appellat, necem denique minitantur indignam, nisi indicaret quo in loco Northamtonensis delituisset. Cùm ille, discessisse omnes respondisset, eam vocem

cunctis

cunctis clamore ac indignatione tumultuosissimè exceperunt, omniquè impetu in ædes irruentes, loca quælibet furacissimè perscrutantur. Deindè ad prædam dilapsi, spoliis onusti recesserunt. Sed multi, partim pecunia alijsquè rebus à proprætore acceptis, partim cuiusdam hominis voce, qui illa intolleranda esse dixit, & furta ac flagitia omni supplicio vindicanda repressit, sarcinas oneraquè quæ prius asportassent denuò in officinas coniecerunt. Veruntamen permulti ciuium, quorum domus seditiosi intrarunt, cùm Northamtonienses tantùm quærere præ se tulissent, omnibus fortunis exuti spoliatiq; sunt. Præcipuè verò eorum ædes despoliauerant, qui vrbe cesserunt, illos proditores, Maiestatisq; Regiæ hostes apertissimos esse prædicantes, bonaq; illorum se in fiscum redacturos. Caterùm oppidanorum nonnulli id concilij cœperunt, vt panem ac potum, omnisq; generis alimenta furiosissimæ multitudini exhiberent: quibus misera ac ieiuna plebs delinita, nonnihil à rapinarum rabie conquieuit. Nihilominùs quàm plurimi, hac inexspectata calamitate accepta, magna dãna, iniuriasq; pertulerũt, tantisq; depressi difficultatibus fuerunt, vt semper posteà dum vixerant (viuunt autem adhùc etiã nonnulli) domesticis rebus implicatiores exstiterint. Subit interim rebellium animos (vt videbatur) futuri temporis recordatio: proin à vi ad salutis curam cõuersi, Propratorem, vrbisq; primoribus imperant, vti ostiatim à ciuibus, ad omnes portas custodiæ vigiliæq; quotidiè instituãtur: ni fecerint, mortem ac cruciamenta acerbissima interminari.

S. Præterea

Preterea in templo (horrendum dictu) in templo Dei optimi maximi, proditores importunissimi, quoties pluuia decidisset, furorum suorum castra locarunt. Eoque progressa est improbitas & audacia, cunctaque delendi libido, vt nec sapientissimorum hominum voces, nec diuina vindicta terror, nec mulierum lamenta, & lachryme, eos à scelere auocare potuerint. Etenim fœmina, postquàm cede inermium temperatum conspexissent, frequentes sese in vias obiecerant, vti patria parcerent rogantes, sibi, suisque: homines se meminerint, hominibus natos, sæuis in illos, quorum causa arma ceperunt, sæuitum, injicerent modò frenos iræ, pacem veniamque, atq; omnia proculdubiò bona à Maiestate Regia consecuturos. Sed vt anteà dictum est, nec mina, nec sapientum consilia, nec precum blanditiæ, neque vlla denique res, potuit eos à tanta flagitiorum atrocitate deterrere: donec patria miserandam cladem, & sibijpsis dignum talibus sceleribus exitium tandem contraxissent.

Namq; Rex postquàm intellexisset maiestatem suã indies magis magisq; minui: nefariorũ hominũ cœtus augeri: cuncta hoc exsecrabili insanissimi tumultus furore permisceri: clementiã & mansuetudinem regiam contemni: nullũ iam misericordiæ locũ relinqui: lenibus remedijs nihil profici: insanabiles esse animos, & letali lue contactos: omnẽ denique salutis spem penitùs ademtam, nisi eam solã quæ in vi & supplicioru atrocitate defixa foret: hanc primo quoque tempore adhibendam

adhibendam existimauit. Quãobrẽ in Comitatu Lincolniensi, & varijs Regni regionibus, delectus institui, ac militem conscribi iussit, magnumq; Heluetiorum numerum accersiri, ratus (id quod res monebat) sceleratam iam gentem stirpemqué penitùs interfici debere, aloquin si latiùs se dissiparet, vicinamq; plebem sceleris contagione inficeret, tum demùm difficulter sisti posse, cũ illius pestis feruor longiùs peruagatus, atque in regni tanquam venas ac viscera illapsus, omnes eius partes funestissimis perfidiæ flammis inuoluisset. Huic exercitus IOANNES DVDLEIVS comes VARVICENSIS, (peregregiæ nobilitatis admirandæqué virtutis vir,) præficitur: illiq; literis mandatisq; Regijs imperij summa defertur.

Hæc autem tum apud nostrates opinio omnium ferè sermone percrebruit, huius amplissimi Comitis tãtam eo tempore animi magnitudinem ac rei militaris scientiam exstitisse, vt aut ab hoc superari, aut à nullo certè profligari posse viderentur. Harum igitur rerum voces in vulgus creba sparsa disseminataq;, aliquam exercitus, apparatusq; regij, rumoris auram Kettianis afflauerat. Posteà verò cùm pro certo comperissent delectus illos, Ducem, arma, cohortes, omniaq; bellici terroris instrumenta, in se instituta, parata, intenta fuisse, confirmare se indies, ac omnia circumspicere, ac periclitari cœperunt, quò instructiores essent ad resistendum. Tantum abfuit vt eorum immanitatem & audaciam vlla vel ratio imminuerit, vel terror infregerit.

Hunc in finem cùm multa quotidiè à seditiosis tumultuosius fieri animaduertissent ciues quidam, vim, cædem, rapinas, incendia, omniumq; rerum lamentabilem interitum metuentes, demùm ne inuiti etiam ab illis stare cogerentur si in ciuitate remansissent veriti, rebus omnibus quæ raptim coacernari poterant, in vnum congestis, ijsq; aut in terram defossis, aut cæmentariorum opera, latere lutóne circumclusis, noctu clam ex vrbe profugerunt.

Varuicensis interea, postquam se milite tam domestico q. externo, pecunia, armis, cunctisq; quæ bello vsui sunt, rebus instruxisset, omnibus copijs circũfusius Londino proficiscitur. Fuerunt in illo exercitu Marchio Northamtonienſis, (penes quem rei militaris administratio nuper fuit) Ambrosius *ac* Robertus Dvdleivs *Varuicensis filij: Willoughbæus, Poissius, Braius, multiq; alij proceres illustrissimi: præterea equitum, armigerorum, generosorum, Heluetiorum, & cuiusuis ordinis militum circiter millia pænè quatuordecim.*

Cùm ad Cantebrigiã peruenissent, ibi, ad castellum Varuicensi obuiã fit à primoribus aliquot vrbis Norwicensis, cæterisq; ciuibus, quos paulò antè diximus, ex formidabili & perinsana coniuratorũ audacia, timore concepto, cõfusos, perterritosq; ex oppido profugisse. Hij squalore, & sordibus obsiti, & in genua prolapsi, vniuersi se ad pedes illius proiecerunt, flebilibusq; eum vocibus atque lamentis vehementius obsecrare cæperunt: Ne quid grauius in se statueret, nullius se

culpa

culpa conſcios, Regiã tamen clementiã ac miſericordiam deprecari. Incredibilem ſanè dolorem, ex hac miſeranda patriæ clade ac vaſtitate concepiſſe, extrema omnia perpeſſos, demùm quò vitæ conſulerent, fugere è ciuitate coactos, ferro, flammaque ab vrbe, ab vxore, à liberis, & pænè à complexu ſuorum diuulſos & eiectos. Tantis in miſerijs (quibus vndiquè premerentur) nihil tamen aliud obtẽtari, niſi, vt ſi in hoc communi, & ſummo omnium timore, per errorem & imprudentiam, inſcios ſe aliquo ſcelere implicaſſent, id ne fraudi ſit, ſed vt huic omnium doloris & precibus condonaretur. Varuicenſis ad hæc.

Intelligere ſe quanto in periculo fuerint, magnamque eam perditorum hominum procul dubiò vim exſtitiſſe, qua ab omnibus ijs rebus eos, quæ tantum non vitæ cariores ſunt, abſtraxiſſet: fateri nihil illos (quod ſciat) perperàm admiſiſſe. Quòd vrbem in tanto terrore reliquiſſent, humanum id quidem & ferendum videri. Vna in re paulò imprudentiores fuiſſe, qui initio, hijs tantis malis non obſtiterint, perpaucos quidem fortes & prudentes viros, momento temporis illos cœtus diſcuſſuros, ſi recenti re, ſe pro ſalute patriæ intrepidè obieciſſent. Veniam nihilo tamen ſecius quàm peterent concedere, Regiamque cunctis clementiam impertiri. Iubere inſuper vbi ſe telis militaribuſque rebus inſtruxiſſent, parati eſſent qui agmẽ ſequãtur, colla torquibus circumuincti, quò à cæteris diſcerni queant.

His peractis, Cantebrigia proficiſcitur, & a.d.X.

Kalendas Septemb. omni cum exercitu Intwoodiam peruenit. Distat autem Intwoodia Noruico, ad duo ferè millia passuum, ibiq; Thomas Greshamius quidam (equestris ordinis vir) domum habuit sanè peramplam & ornatam, in qua Varuicensis eo die, & insequenti nocte cum suis permansit. Armati tamen omnes fuerunt, & ad prælium instructi, si quid fortè tumultus repentini hostes excuiissent: qui quidem è speculis & turribus cuncta quæ fierent contemplabãtur. Varuicensis intereà dùm (vt anteà dictum est) cum omnibus copijs Wintwoodiæ consedisset, fecialem mittit, qui Regis nomine vrbi, ciuibusquè (vti mos est) bellum denunciaret, nisi portis quam primùm patefactis, atque reclusis, Regium exercitum in oppidum intromisissent.

Kettus vbi fecialem ad portas peruenisse intellexisset, Augustinum Stuardum propratorem & Robertum Ruggum vrbis primores, adire eum iussit, & ab illo quid postulatum venisset sciscitari. Ii per posticum emissi, re cognita, feciali respondent:

« *Miserrimos sese arbitrari omnium qui vnquam*
« *vixerunt mortalium, tot tantisq; cladibus & animo,*
« *& corpore perfunctos, vt ad earum memoriam totis*
« *artubus contremiscant. Veruntamen hoc vnum præ-*
« *tereà etiam ad summam calamitatem, doloris & de-*
« *decoris adiungi, quòd eam quam Regiæ maiestati fi-*
« *dem deferre & debeant, & cupiant, hoc tempore præ-*
« *stare nequierint. Infœlicissimos sese existimare, quo-*
« *rum in illa tempora ætas incidisset, quibus implicita,*

semper

implicita, ſemper aut vitæ, aut dignitatis diſcrimen ſubeundum foret. Nihilominùs bene ſe de Regia Maieſtate ſperare, vtpotè qui nullo horum ſe ſcelerum conſenſu deuinxerint, ſed ea (quantum certe fieri potuit) à ciuibus ſuis magna cum rei familiaris iactura, & incredibili ſemper vitæ diſcrimine depulerint. Vnum hoc inſuper à Varuicenſi demiſſiſſimè deprecari, vt quoniam in vrbe Kettianorum innumerabiles eſſent inermes, inopes, ac nudi, quos (præterquàm quòd metu & flagitiorum conſcientia, aſtricti tenerentur, cæteróqui huius ſocietatis pertæſum eſſet, vtpotè qui cupiditatem ipſam malefaciendi, furorum ſatietate repleuiſſent) rem ſæpiùs fruſtrà tentatam, ſemel tamen iterùm experiri dignaretur. Magnoperè ſeſe confidere demonſtrant, ſi hoc tempore impunitatis ſpes denuò propoſita ſit: fore vti protinus ſine cæde ac ſanguine ab armis diſcedatur. Æternam eius rei ad poſteros memoriam futuram, & gloriam quauis victoria præſtantiorem: ſi pacem ac tela ciuili nequaquam imbuta cruore domum reportaſſet.

Fecialis continuò à colloquio Propratoris in caſtra Varuicenſis digreſſus, cuncta quæ ab illo didiciſſet demonſtrat. Varuicenſis, cui nihil antiquius fuit, quàm vt (ſi qua ratione conſieri poſſet) incendium hoc, tam periculoſum, & acerbum, ſine cruore ac ſanguine reſtingueretur: ſtatuit & ipſe quoq; huiuſce rei conſiliũ, non facinorũ, quæ deſignaſſent atrocitate, ſed dignitate Regia, & regni vtilitate metiri.

Metuebat insupèr ne Generosi qui vincti in carcere ac custodijs detinebantur, magnis indies terrorum iactati fluctibus, tandem ab illis crudelissimè interficerentur. Namque mortem illis quotidie interminabantur, & permultos ex ijs, ac præcipuè Rogerum Woodosium, equestris ordinis virum, omni verborum contumelia lacerarunt. In quo sanè viro violando atque vexando, inauditam illam suam atq; insatiabilem animi crudelitatem exercuerunt.

His igitur de causis placuit denuò experiri possent ne iam tandem veniæ & impunitatis spe, de sceleris errore deduci. Dimissus ad id statim cum tubicine fecialis, quibus vrbem ingressis, obuiam sit protinùs à quadraginta seditiosis, qui bini pariter incedentes (erant autem omnes in equis) multo cum plausu, ingentiq; clamore à porta diui Stephani ad Episcopalem perrexerunt. Ex in tubicen buccinæ cantu signum dat, ad quod cùm confertim de colle magni coniuratorum greges cõfluxissent, citato cursu equites ad illos diuolarunt. Iubent vti vtraque parte viæ ordine directo consisterent. In quem cùm se è vestigio retulissent, fecialis cum tubicine, ciuitatisq; primores duo, per medios hostes progressi, magnis vndique clamoribus ac vociferationibus excepti sunt. Namque singuli capitibus denudatis, vno veluti ore ac consensu ad vnum fere omnes conclamarũt: VIVAT EDOVARDVS REX. VIVAT EDOVARDVS REX.

Collaudati

Collaudati ob id à feciali & primoribus ciuitatis, atque ordinem quem tenerent vti eundem paulisper conseruarent rogati: fecialis cùm eum in modum ducentos quinquaginta ferè passus confecisset, tandem collis cacumen conscendit. Ibi sacris ac sollemnibus velatus insignibus paululùm moratus, (nondum enim Kettus venerat) demum ita locutus fertur.

Non ignorare illos ex quo primum scelerata arma in patriam cœperunt, quot quantisqué modis, omni studio, labore, sollicitudine, Regia Maiestas eam in curam incubuerit, vti à scelerum atrocitate, qua omnia iura diuina atque humana violauerunt, ad aliquam officij, & salutis suæ cogitationem, (conuersis tandem voluntatibus) traducerentur. Non semèl tantum, sed sæpius iterum atque iterum, pacis præcones, atque internuntios ad illos misisse, quos tamen despectos semper, atque omni affectos ludibrio, detestabili furore ac perfidia neglexissent. Nunc verò (prô Deum immortalem) quò ruerent? quò se fortunasq́; suas exitiabili vesania præcipitarent? quē perfidiosissimis furoribus modum? quem impurissimis consilijs exitum imponerent? Quousq; pestiferis incitati cupiditatibus, quas semel animis viuendi spes falsas atque perinnanes imbibissent, lætati seper vanitate cōsectarentur? Quousq; turpissimam exitiosæ proditionis impietatem, ementitis verborum titulis, cōdecorarēt? Quousque horribiles impuritates, atque nequitias, fallacissimis virtutum integumentis inuoluerent? Quousq́; deniq;, earum rerum, fatali desyderio tene-

"rentur, quas si assequi liceret, atque indipisci, totius
"continuò Reipublicæ interitus, longè acerbissimus, at-
"que luctuosissimus accideret? Quin potius iam tan-
"dem circumspicerent paulisper, atque animum, men-
"temq; adhiberent, REMQVE suam, PVBLICAM,
"(de qua omni in sermone non perinsulsè minùs, quàm
"nefariè, impiéq; gloriari solerent) intentioribus ocu-
"lis acerrimè contemplarentur. Enimuero tum facili-
"mè perspici posse, fidelèsne subditi sint, & bonorum ci-
"uium nomine digni, qui contra maiestatem Regiam
"hostilia arma induerint: qui despicatissimorum ho-
"minũ, flagitiosissimos greges conflauerint: qui patriæ
"(communi omnium parenti) impias, atque sacrilegas
"manus intulerint: qui plebis fœcem mortalium vilis-
"simos, (omni penè ex Anglia excussos) in Republi-
"cam, ad bonorum interitum, & regni disperditionem
"immiserint: qui maximam ornatissimæ ciuitatis par-
"tem acerbissimo incendio deleuerint: qui permultis
"fortibus, atque integerrimis viris fœdissima vincu-
"la iniecerint: nonnullos autem exquisitissimis cruci-
"atos tormentis pernecarint: qui refertissimas domus
"penitùs exhauserint, vicinasq; villulas compilarint:
"qui multorum (nuper diuitum, nunc autem illorum
"immanitate, miserorum atque egentium) fortunas,
"ad se, in sua nefanda castra funesto latrocinio trax-
"erint: qui falsas leges, falsas literas, falsa diploma-
"ta, Regis nomine confinxerint: qui templa Dei opti-
"mi maximi profanauerint: priuatorum hominum
"domos prostrauerint, agros circumquàque perscule-
rint,

rint, & afflixerint: qui cogitationes omnes, ſtudia, co» natus, ad depopulationes, cædes, vaſtationes, incen» dia, rapinaſqué conuerterint: qui denique nihil ſus» pereſſe ſiuerint, quo progredi longiùs poſſet furoris » rabies & amentia, quin id totum, aut profundiſſi» ma libidines abſorpſerint, aut importunitates tæter» rimæ diſſipauerint. His cùm ſe tot, tantis, ac tam » horrendis, flagitiorum fœditatibus, Deo, Regi, » Reique publicæ, obſtrictos videant: cumqué iam e» um in locum res ſuas, fortunaſqué omnes, deductas » animaduertant, atque ita planè profligatas, & perdi» tas, peiore vt conditione quàm nunc ſunt (ſunt enim » peſſima) ne ſi cupiant quidem, eſſe queant, tum » ipſi ſecum recordentur, quàm in immenſum ma» lorum mare præcipites ſeſe denoluerint: cogitentqué, » quid pertimeſcendum ſit illis, quorum capitibus ſem» per impendeant, (qua vitari certè nullo pacto pote» runt) diuini numinis ira, & inuictiſſimus violati » infeſtiqué Regis exercitus. Etenim decreuiſſe maies » ſtatem ſuam, non pati diutiùs hærere hoc tantum » malum in viſceribus regni ſui, neque tam feram, » immanem, & intolerandam audaciam vlteriùs im» punitam & inultam relinquere. Itaque delegiſſe » Comitem Varuicenſem, (celebris gloria, multiqué » nominis virum, & huic rei à maieſtate ſua præfe» ctum) qui illos ferro, igniqúe perſequeretur, iuſſiſ» ſequé vti nunquam prius deſiſteret, quàm hanc ils» lorum tam tætram & horribilem ſocietatem radici» tus excidiſſet. Nihilominùs tantam eſſe eius im»

mensa

" mensa bonitatis, atque clementiæ magnitudinem, vt
" quem perditorum facinorum (si perseuerarent) vin-
" dicem constituerit, eundem quoque (si secus fece-
" rint) misericordiæ suæ interpretem atque adminis-
" strum esse voluerit. Quam nisi iam (deterioribus
" posthabitis consilijs) amplecterentur, Varuicensem per
" omnia sacra iurare, nunquam eam posthac cuiquam
" oblatam iri, sed se (sicuti sibi à Rege imperatum fuit)
" omnes eius pernitiosissimæ coniurationis socios, satel-
" lites, ministros, adiutores, vt maiestatis regiæ hostes
" infestissimos ferro, igniqué persecuturum: neque antè
" persequendi finem facturum, quàm illi qui hoc nouo,
" inaudito, inexpiabili parricidio, cuncta polluissent, &
" se tam insanis scelerum fluctibus obruissent, meritas
" Deo, Regíque pœnas, debitásque persoluerint.

Hæc cùm dixisset, etsi multi de rerum euentu magnoperè solliciti, & quà angore conscientiæ, quà flagitiorum suorum recordatione conuicti, cohorruissent: tamen plærique omnes huic orationi grauiter infensi, ita intimis exarserant sensibus, vt fecialem protinùs clamoribus vndiq; infestis, maledictisqué con-
" scinderent. Nonnulli eum proditorem esse vocifera-
" runt, non à Rege missum sed à nobilibus instructum,
" & subornatum, qui illos in fraudem impulsos, verbo-
" rum blandimentis atque delitijs consopiret, quò
" faciliùs veluti conniuentes, incauti, & nihil triste
" formidantes, opprimerentur. Alij veniam illam ad
" speciem quidem præclaram, & magnificam videri,

sed

ſed reuera exitioſam tandem, & lugubrem futu- »
ram, vtpotè qua nihil aliud eſſet, niſi DOLIO- »
LVM CAPISTRIS REPERTVM. *Tunicam* »
autem illam pictam, auroque diſtinctam & illuſtrem, »
nentiquam eſſe fecialia inſignia, ſed quiddam ex »
Papiſticis conſutum ornamentis. Multa praterea »
in illam (peſtilenti vecordia turbidi atque præcipi- »
tes) rabidè furioſequé coniecerunt, dum quaquauer- »
ſus cuncti acerrimis in eum vocibus, & mortem re- »
dolentibus, virus acerbitatis ſua profunderent. »
Nihilominùs fecialis illinc cum Ketto digreſſus, alio »
in loco eadem qua ibidem promulgaſſet, cætera plebi, »
(namque antea præ multitudine omnes audire nequi- »
erant) proponit. »

Accidit autem vt priùs quàm orationi finem im-
poſuiſſet, ſceleſtiſſimus puer nates flagitioſiſſimè de-
nudaret: facto inſuper fœdiſſimo, additæ ſunt verba
fœdiora. Qua indignitate quidam permotus (nam
eis ſtumen erant ex noſtris aliquot, qui eò ſpecula-
tum venerant) puero fiſtulæ glande plumbea ſuprà
renes, plagam repentè mortiferam inflixit. Quod cum
iurati cùm conſpexiſſent, equites duodecim de ſyl-
ua furioſiſſimè conclamantes decurrerunt: Circ- »
cumuenimur ô ſocij, niſi prouideritis, circumueni- »
mur. Nónne videtis commilitones noſtros coràm »
trucidari? ac tormentis tranſiyci? Quid ſperemus »
ſparſi & inermes, cùm etiam iam, armatis vis in- »
feratur? Enimuerò fecialem nihil aliud conа- »
ri, niſi vt cuncti inſidijs circumcluſi debilitatiq; »
à nobili-

cc à nobilibus contrucidemur. Hæc cùm dixisset, dissipa-
cc ti omnes, ac veluti repentino furore conciti diffuge-
cc runt.

Attamen Kettus fecialis se adiunxit, eratq; illi in animo Varuicensem coràm affari: iamq; collem panè Sturtelbensem descenderant, cùm ingens eum seditiosorum caterua clamoribus insecuta, ad vnum omnes vociferari cœperunt. Quonam iret rogantes? se paratos omnem (quamuis vel acerbissimam) cum illo fortunam subire. Quin si longiùs progredi perrexisset, habituros illos itineris etiam comites, ac vitæ necisque participes. Fecialis cùm à tergo tantam hominum conflictantium vim vidisset, Kettum rogabat vti hos concursus ac tumultus sedatum retrò concederet. Qui cùm ad suos se retulisset, protinùs conticuerunt, cumq; eo ad castra reuerterunt.

At Varuicensis cùm vniuersos furore quodam, & cæco veluti mentis impetu ad interitum præcipites ferri animaduertisset, neque vllis aut precibus aut pollicitationibus, neque porrò supplicij denunciatione permoueri, vti à tam fœdo incœpto absisterent, pacis spem rem tàm à se, quàm ab alijs sæpiùs frustrà tentatam, in æternum sibi dimittendam putauit, & tandem de bello agendum. Itaq; confestim ad portas diui Stephani exercitum ducit, (quas cataractis dimissis, perduelles occluserant) iussitq; magistros libratorum regios, ita bombardas pro portis locare, vt ijs deturbatis, atque tormentorum impetu refractis, militi in vrbem aditus præstrueretur. Quæ dum fierent,

fierent, ab Augustino Stuardo propretore intelligit, ianuam esse auersam (quam vulgò eneam appellant) hanc ab illis maximis defixis trabibus, ijsque terra lapidibusq; repletis munitam, nihilominùs nullo negotio distrahi atque perrumpi posse. Muniteres aduersantur, ijs imperatum vti refringant. Effracta porta, per patentem eam nostri primum in vrbem ingressi, multis interfectis, hostem eo loco facillimè submouerunt. Iamq; tormentariorum praefectus, cataractis disclusis, atque diruptis, dimidiam ferè portae partem, frequenti tormentorum ictu quassatam discerat, cum Northamtonienſis, & Druryus quidam (perspecta fortitudinis vir) cum cohortibus suis, illàc in vrbem inuolantes, Kettianos istinc quoque multo inflicto vulnere, multisque trucidatis, è vestigio depulerint. Ex altera item parte vrbis, Proprator perfecit, vti porta Vestmicenſes aperirentur, quibus reclusis patefactisque, Varuicenſis omni cum exercitu intromissus, resistente pænè nullo, in forum peruenit. Ibi sexaginta ferè hostium deprehensi, in quos confestim militari more animaduersum est. Indicta enim causa, omnes protinùs (vt in bello fieri consueuit) manifesti sceleris conuicti, vltimo supplicio afficiebantur.

Ac non ita multò post, vehicula ac impedimenta omnia, quae propter tum subuectionum difficultates, tum frequentes, ac repentinas hostium incursiones, aliter importari nequirent, per illam quoque portam in oppidum introducuntur. Sed accidit (vt fit) calo-

mum

num temeritate & inscitia, dum nostri grauioribus negotijs implicarentur, vti ad portam Episcopalem Mousholdiam versus, vrbe excederent. Quod ex seditiosis quidam conspicati, missis qui auersos calones adorirentur, nostros impedimentis omnibus exuerunt. Qui ex hoc incredibiliter gauisi (nam anteà ab ist iusmodi rebus imparatissimi fuerunt) carros tormentis, ac puluere sulphureo, omniq; militari instrumento onustos, in castra perduxerunt. Sed peropportunè cum cohorte sua Drurius interuenit, qui (neque tamen omninò sine militum iactura) vehicula quadam ab hoste recuperauit.

Deindè perduelles hoc consilij cœperunt, vt in transuersis platearum diuerticulis, caternatim ex insidijs subsisterent: rati nostros incautos, & viarum insuetos, propter tùm locorum insolentiam, tum vrbis magnitudinem, celeriter confici posse. Quamobrem vicatim distributi, pars ad diui (quem vocant) Michaelis, pars ad Simonis, alij ad Petri, nonnulli ad Vymerensem vicum, parati omnes ad prælium, instructiq; constiterunt. Ibi nostros necopinantes adorti tres vel quatuor generosos, prius quàm quispiam subsidio venire posset, crudelissimè interemerunt. Re comperta, & in forum diuulgata, Varuicensis tomni cum exercitu ad hostem submouendum proficiscitur. Cùm per plateam (quam vulgò Ioannis vocant) ad templũ diui Andrai peruenissent, hostes de improuiso magnam sagittarum vim atque procellam in nostros effuderunt. Sed sagittantibus illis, & terram cœlo mi-

scere

scero conantibus, denuò cum sclopetarijs suis, summa pernicitatis atq; peritia iuuenibus, derepentè infert se Druryus, tantamq; vicissim tormentorum tempestatem (grandinis ritu) refundit, puncto vti temporis trepidātes omnes in fugam impulerit. Circiter cētum & triginta interfecti: multiqúe dum in cœmiteria & sub muros correpserunt comprehensi, & acerbissimo supplicio affecti sunt. Cætera omnis colluuies ad castra Mousholdica, velut in sentinam refluxit. Quibus exhaustis, ciuitas (quod tantā pestem euomuisset, forasq; proiecisset) recreari tādem, & magnoperè releuari videbatur.

Seditiosis itaque hunc in modum reiectis vrbequé depulsis, Varuicensis quò oppidum communitius fieret, muros militibus, rebusq; ad hostem repellēdum idoneis instruxit: iussitqué vti protinùs cunctis in vijs armati collocarentur, omnesqué aditus in vrbem portaqué (extra vnam aut alteram) obstruerentur. Namque per illas nostri magnam tormentorum multitudinem deuexerunt, quæ parata inibi stabant & instructa, quò postridiè Mousholdiam deportarentur. Sedenim Kettiani rati nostros magna pulueris sulphurei, cæterarumq; rerum omnium quibus tormenta exerceri solent penuria laborare, videntesq; insuper ad impedimenta & vehicula stare è nostris quosdam, raros, ac ad subitos belli euentus minus bene intentos: (quos immani efferata mentis rabie furentes, tum propter paucitatem, tum quia incautos & nihil tale timentes, perfacilè se oppressuros arbitrabantur mag-

nopere despexerunt) oblatam sibi magnam rei benè gerendæ facultatem existimarûnt. Itaque dum Varuicenses, quà ab vrbis defensione, quà à cæteris rebus distentissimi, maioribus curis impedirentur, Milo quidam, vir (vt videbatur) audacissimus, & pilarum etaculandarum peritissimus, oportunitatem eius facinoris, tempusque diligenter aucupans, Præfectum libratorum Regiũ tormenti glande transfixit. Quem illi exanimem conspicati, pars nudi & inermes, pars baculis, clauis, ac bidentibus instructi, phanatico veluti cursu instincti, de collo in nostros impetum fecêre. Ne primam quidem impressionis procellam tulerunt nostri (tantus omni ex parte terror fuit, & tam necopinata hostium vis) sed inconditis vlulatibus & strepitu horrisono obstupefacti, perteritiq́ (impedimentis omnibus carrisq́ relictis atque desertis) magno cum clamore cursuq́ vndiq́ fuga se mandarûnt. A pluribus itaqué paucis hunc in modum dispulsis atq́ fugatis, seditiosi tormenta quædam quæ inibi deprehenderûnt, carrosqué cunctis rebus quæ bello vsui forent onustos (priusquam auxilio à nostris veniri posset) in castra comportarûnt. Quæ sanè res peraduersa nostris & incommoda fuit. Nam præterquam quod instrumenti militaris quo se hostis instruxit posteà indiguerint: Kettiani libratores, pilis ferreis, quæ è bombardis, & tormentis quæ ceperunt, in nostros creberrimæ infensissimæqué torquebantur, vrbem vehementer afflixêre. Multisqué interfectis, tormento rumqué

torumqué rabie laceratis, atque discerptis, hoc insuper addidêre sceleris & nequitiæ, magnam vti muri partem, turrimqué quæ in summo Episcopalis portæ, constiterat, furiosissimè deturbarent. Quanquam certè (diuini numinis clementia) ea tùm populi Noruicensis fortuna fuit, vt circumuolitantes tormentorum pilæ, siue casu, siue consilio, siue (quod magis reor) collibrantium (vt interdum accidit) temeritate, & inscitia altiùs emissæ, domuũ tecta sine damno, præternolauerint. Quæ res vtique nisi contigisset, ab impurissimis latronibus, deterrimisque, continenti tormentorum impetu ædificijs vndique disiectis atque detersis, maximæ vrbis partes, leui momento constratæ, æquataqué solo concidissent. Atquî equidem proculdubiò detrimentum opinione omnium maius publicis rebus eo die importatum fuisset, si Druryus, virtute sua, & haud contemnenda militum strage, hoc incommodo expiato, hostibus profligatis atque repulsis, maximam eorum quæ tùm auerterunt, partem non præripuisset.

Varuicensis post hæc, quarundam portarum ingressibus concîsis, atque aggere obseptis, in pontibus & vicorum flexionibus, ac diuerticulis, diuersa suorum præsidia disponit, magnamqué armatorum manum ad portam Episcopalem constituit, cui Dominum Wyllougbbæum præfecit: sicque omnia milite circumsepsit, atq; muniuit, vt ea nocte hosti introitum in vrbem, vndique præcluserit.

Postero tamen die, seditiosi flumen transgressi, circa locum quendam quem Conisforth appellant, incredibili terribili, & ad aspectum sævi perlugubri cuncta permiscent. Nam omnibus duarum paræciarum ædificijs exustis, ignis ita latè se diffudit, vt vicina pleraq; loca horribili flamma comprehenderet. Domus erat quædam in qua Mercatores Norwicenses, ea qua Tarmouth deuexissent, deponere cõsuenerũt: huic ignis illatus, quo momento temporis domum ipsa, vnaq; maximus frumenti numerus, multaq; bonestissimarum vegetationum fortuna concremata, deflagrauerunt.

Fama est (neque absonum fidei videtur) decreuisse illos totam vrbem incendio delere: atque eo consilio quibusdam telis ignem iniecisse, quò videlicet vniuersi ad ardentes domus discurrentes, seditiosi eodem temporis puncto, portis omnibus inundantes, nostros dissipatos, & mutuo intercluses auxilio, hinc flamma, illinc ferro conflictingerent. Id prudenter animaduersum, & hostium conatus fefellit, & nostros eam in sententiam adduxit, vt ignem passim per tecta, pernicabunda velocitate grassantem, vagari finerent, neque orientem eum quamprimùm restinguerent.

Verumtamen cùm nostris ista hunc in modum omnia ex parte infeliciter accidissent, calamitates alias super alias perpetuò accumulante fortuna, multorum animos ingens stupor ac mœstitia defixit, adeò vt desperatione ac timore languescentes (deficiente iam

ad

ad omnia consilio) panè succumberent. Hij Varuicensem adeunt, demonstrant vrbem esse magnam, portas omnes aut fractas, aut exustas, summam propugnantium paucitatem, hostium verò copias ingentes, defendi non posse, rogant enixè vti saluti consulat, ciuitatem relinquat, néue rem in summum discrimen deduci sinat. Varuicensis (vt erat corde semper excelso sanè, & inuicto, tum acer, & vehemens in ferro vir, omnisq́; insolens infamia) Quin igitur (inquit) tam citò animis concidistis? Tantáne derepente offusa menti caligo, virtutis aciem perstrinxit, vt hoc aut vos velitis, aut me viuo fieri posse arbitremini? Ego vt vrbem relinquam? prius ferrum, prius flamma, prius denique omnia, quàm tantam mihi, vobísue ignominiæ aut dedecoris labem asperserim.

His dictis, gladium distrinxit, fecêre idem & cæteri nobiles (aderant enim frequentissimi) iussitq́; vti alter alterius ensi (militari more in maximis periculis interdũ hoc fieri consueuit) osculum & sacræ crucis signum imprimerent, & iureiurando, sanctoq́; fœdere cõceptis verbis vniuersi se deuincirent, non prius istinc discessuros, quàm aut hostem funditus profligauissent, aut vitam pro Regia maiestate dimicantes fortiter profudissent.

Dum hæc fierent, seditiosi alia ex parte oppidi, qua nostri illos minimè ingressuros rebantur, in vrbem perrumpunt, sed cùm iam panè ad pontes peruenissent, à nostris celeriter occursum est, multisq́; cædibus vulneribusquè repulsi, fuga quà intrarunt præcipites

se effundunt. At Varuicensis, quò hanc hosti vrbis adeundæ potestatem penitus præriperet, iussit omnes pontes quaquàuersus interscindi. Posteà verò quibusdam de causis secus imperatum: isq; tantum qui vulgò Carmelitarum dicitur interruptus: cæteris omnibus perstrenui milites præsidio impositi, cunctaque loca, & præcipuè porta, quod illa maxima ex parte omnes, aut prostrata concidissent, aut incensa deflagrassent, hominibus impigerrimis, & in militari re exercitatissimis, tuenda ad quosuis repentinos casus transdita. Vndè adeò factum est, vt improuisi, atquè nocturni hostiũ impetus, (omnes omnium) cassi & inanes exstiterint.

Postridiè eius diei (is fuit. a. d. VII. Kalen. Septem.) Heluetiorum mille quadraginta peracres (vt vulgus hominũ existimabat) bellatores & egregij, Londino ad Varuicẽsẽ venire. Hij lætis acclamationibus à nostris suscepti sunt, qui multis tormentorũ bombis gaudium atq; alacritatẽ significarûnt suam. Demùm per vicos domusq; diuisi, & à ciuibus perliberaliter perq; benignè accepti inuitatiq;, vt nostrorũ animos exsultantes, & rei bene gerendæ fiducia subnixos ad certã spẽ erexerũt, sic hostium mentes, noua iam confusas formidine, consternatasq;, ad haud dubiam futuri interitus cogitationẽ depresserunt. Intereà verò seditiosi, nihil aliud nisi bonorũ omniũ sanguinẽ exsorbere cupientes (cuius iam spẽ aliquã auidissimis animis imbiberãt) in eo rem totam verti existimarûnt, si Varuicensis copia primo quoquo tempore profligarentur. Et certè sicut

Deum

Deum optimum maximum deseruerunt, sic ab illo spreti vicissim, abiectiq́, Diabolo sese cõstringendos dediderunt. Hic anili superstitione mentes imbuerat, perfecitqué vti cæcis ariolorum ineptijs impliciti, vicinam quandam conuallem veluti huic fatalem bello deligerent.

Quanquam equidem (sicuti memoriæ proditum est) non defuêre portenta, & manifesta diuini furoris indicia. Namq́ anguis ex columna lignea in gremium vxoris Ketti dilapsus, non tam multorum pectora terribili pauore perculerat, quàm Kettum ipsum anxijs impleuerat curis. Sed hîc forsan operæ pretium erit referre, quàm futili opinionis errore inflati, sese ad exitiosa deuoluerint, cùm quæ reuerà iram & vindictam, (vti videbatur) diuinam portenderunt, vecordi feritate atque pertinacia tumentes, vniuersi neglexerint. Tantam certè noctem humanæ menti Diabolus offundere consueuit, quoties eam scelere demersam conspexerit. Etenim cùm multa essent vaticinationum deliramenta in vulgus relata, ex quibus nescio quam victoriolæ spem exsuxerant: inconditos tamen quosdam & insulsos versus (stultæ animorum truculentiæ indices) præ cæteris omnibus amplexi sunt. Qui cum crebris quotidiè sermonibus vsurparentur (falsi siquidẽ vates singulis pæne momẽtis huiuscemodi ineptias auribus suis instillarunt) rei erat exempli post natos homines planè inauditi, quæq́ omnẽ exsuperet fidem, quemadmodũ ad eorum men-

tionem furibundos sensus incitarint animaduertere: tùm quanta & quàm inani lætitia gestierint, intueri. Perindè ac si illis vnis versibus certa sibi salus & victoria, nostris autem interitus, & miserabiles fortunarum omnium ruina portenderentur.

Hij autem erant istiusmodi:

The country gnooffes, Hob, Dick, and Hick, with clubs and clouted shoon,
Shall fill vp Dussyn dale with slaughtered bodies soon.

Quos nos (vt potuimus) Latino sermone expressimus,

Rustica plebs clauis, & agresti induta perone,
Dussoni vallem miseranda strage replebunt.

Hij cum quotidiè & (vt suprà dictum est) vbique decantarentur, sceleratissimorum hominum mentibus, id veneni Dæmon infudit, vt ambiguo falsi, fortuna loci, spes suas delegare decreuerint. Itaque omnibus scelerum suorum latibulis atq; speluncis (quas passim ex ligno ipsimet sibi construxerant) incensis (adeò vt fumus è tot simul distantibus locis ortus, toti panè cœlo veluti noctē induceret, subiectasq; planities atra caligine integeret) indè in vallem Dussonensem cum vexillis, ac signis militaribus viginti perrexerunt. Tanta erat seditiosorum prædæ spe, impunitateque allecta multitudo. Ibi omnia conari, atque moliri cœperunt, quò nostris aditum, & negotij conficiendi spem adimerent: adeò vt momento temporis vallo, aggere, munimentisq; se circumsepserint, fossas vijs transuersas perduxerint, itineraque omnia

sudibus

sudibus stipitibusque in terram defixis intercluserunt.

Hac cùm Varuicensis intellexisset, statuit & ipse quoque belli fortunam periclitari, vt quos lenitate ac patientia frangere non potuerit, eos vi & armis superaret. Insequenti itaque die (is fuit a. d. VI. Kalend. Septemb.) instructo exercitu per portam Costliniensem contra hostem iter ingreditur. Adiunxerant se comiti Marchio Northamtoniensis, Wyllonghbaus, Ponsius, Braijus, Ambrosius Dudleyus Varuicensis filius, & praterea nobilium, ac fortissimorum virorum cohortes lectissima.

Priùs tamen quàm in hostium conspectum veniretur, Edmundum Kuyuettum, & Thomam Palmerium, equites ex aula perillustres, atque alteros totidem sciscitatum dimittit, velléntne nunc demum furores deponere suos, & sceleris, crudelitatis, perfidiæ, belli denique contra patriam faciendi consilia abijcere. Tantam esse nimirum & tam incredibilem bonitatis atq; clementiæ Regiæ magnitudinem, vt quamuis impietate panè indelebili maiestatem ipsius, dignitatemq; polluissent, sesequé sempiternis turpitudinum notis maculisq; conspersissent: admissorum nihilo tamen seciùs facinorum veniam pacemqúe semel iterum cunctis (vno aut altero excepto) denuntiari iusserit: dummodo ex hoc cursu malignitatis atque nequitiæ iter iam tandem (pœnitentia ducti) ad obsequium tranquillitatemqúe conuerterint. Sin verò in amentia peruersè, atque impiè persistere decreuissent,

extremaqué omnia experiri, nunc demùm adesse scirent, malè sanæ leuitatis atque perfidiæ pœnas suæ: ipsumq́ Varuicensem, quanquam serum, certum tamen, tam nefandæ coniurationis vindicem. Hijs hoc vnum, idq́ ferocissimè ab omnibus responsum: SE NOLLE.

Quibus ad Varuicensem relatis, non longiori oratione milites peracri iam pugnæ desyderio deflagrãtes, cohortatus est, quàm vti fortiter hostem inuaderent, nèue perturbarentur animo, sed eam quam conspicerent seditiosorum multitudinem, non homines, sed feras, omni diritate præditas existimarent. Nec se ad pugnam, sed ad pœnam venisse arbitrarentur, eam confestim à flagitiosissimis latronibus deposcerent, pestem patriæ, pietatis atque officij stragem, belluas denique truculentissimas, maiestatiq́ regiæ feritate insanabili reluctantes, prosternerent, affligerent, delerent. His dictis, quia non longiùs hostes aberant, quàm quò glans è tormento propelli posset, prælij committendi signum dat. At Kettiani nostros contra se venientes conspicati, suos ita instruxerunt, omnes vti nobiles quos damnatorum more catenatos, durissimisq́ vinctos compedibus secum duxerunt, in prima acie locarint. Id eo consilio factum, quò nostri, à nostris interficerentur. Sed Dei immortalis numine & incredibili militum virtute contigit, vt (secus quàm hostes volebant) omnes pænè incolumes euaserint. Milo siquidem (hunc modò Kettianum libratorem esse diximus, artisqué tormentaria scientissimum)

simum) ferrea pila, regio vexillifero fœmur percussit: quæ per equi humerum, quo is vectus fortè incedebat, altiùs adacta, ipsum quoque equum, eodem vulnere transuerberauit. Id nostri indignè ferentes, displosis vicissim tormentis, horribiliqué pilarum procella in hostes effusa, ordines perrumpunt. Quibus continuò impulsis, atque perturbatis, omnes nobiles qui in prima fronte constiterunt, fugientes, belli tempestatem deuitarunt. Etenim nostri equites, postquàm hostes crebris tormentorum, sclopetorumqué traiectibus dispulsos fugatosqué conspexerunt, subitò omnibus copijs prouolarunt, impetumq́ in illos fecerunt, quem tantum afuit illi vti sustinuerint, pecorum vt instar, promiscuè, citato cursu, cuncti præcipites in fugam proruerint. Cæterùm cùm ex insequentium strepitu, atque clamore, in vltima iam perfidiæ obstinatione, feroces ac præferuidæ mentes, tacitas nescio quas odij atque doloris flammas corripuissent: (velut fera) ex desperatione & scelerum memoria, in rabiem versi, e fuga se repentè conuertentes exitiabili peruicacia, nostris aliquandiù restiterunt. Veruntamen tantus fuit pilarum vis, tantusq́ nostrorum hominum (qui victoriæ perauidi effrenatiùs in aciem hostium perruperant) irruentium ardor, vt Kettianæ cohortes vndique acri impetu, pulsæ, protritæqué, nullò pané negotio loco pellerentur. Itaque Kettus, vti dux in scelere strenuus, ita Imperator in bello ignauus,

vbi

vbi aduersa omnia vidisset, ordines interrumpi, suos disijci, nostros infestos inferri, neque salutis, neque præsidij vllam spem, animo varius, & immanium facinorum conscientia exæstuans, fugæ se mandans, clàm suis pugna excessit.

Ea res vtique, postquàm cognitum est, ducem è prælio profugisse, incredibiliter hosti animos minuit, tantumque breui temporis momento perfecit, vti omnis ille ardens nuper, ac vehemens repugnandi feruor, protinus ad tum necopinatæ fugæ famam elanguescẽs refrixerit. Quamobrem primùm murmur, & tacita querela, post clamor, ad extremùm verò vndiq; fugæ fieri cœpta. Effusos nostri equites perceleriter insecuti, stragem ingentem dederunt. Namq; ad tria millia quingenta cæsi, & sauciorum magnus numerus, cùm omni ex parte dissipati, aut vulnerarẽtur, aut trucidarentur. Quod quidã è seditiosis animaduertentes, sublata omni prorsus, vti rebantur, venia spe, efferatos iã multis immanibus factis animos, ad maiora inuicem in ea desperatione salutis scelera exacuerunt. Itaque peruicaci audacia confestim è fuga se recipientes, prælium redintegrare decreuerunt: prædicantes, malle se fortiter dimicantes occumbere, quàm fugientes (pecudum ritu) contrucidari. Porrò vbi se telis, alijsqúe rebus (quæ humi passim inter aceruos cæsorum corporũ strata iacebant) instruxissent, & verua, sudes stipitésq; præacutas solo infixissent, fidem astrinxêre, aut illic se vitam viriliter proiecturos, aut victoria demum compotes futuros. Itaque cùm alter alteri

pro-

propinassent (ominis id erat instar, & signum animarum morti deuotarum) precibus votisqué solemni more susceptis, ad pugnam se confirmant.

Varuicensis re intellecta, fecialem mittit, monet vti arma deponant, impunè fore si fecerint, secùs omnes ad vnum interituros. Respondent perlibenter se ab armis discessuros, si scirent illam impunitatem sibi salutarem futuram, sed animaduertere in sua societatis homines vndiq; sauiri, id adeò indicio esse, mentionem hanc venia à nobilibus insidiosissimè inductã, nimirùm quò falsa & perinani clementia spe (veluti laqueis) circuuretiti tandem atque deuincti, ad cruciatum omnes, & cædem constringerentur. Et reuerà quicquid illi præ se ferant, scire se tamen perqúe bellè intelligere, veniam eam nihil aliud esse, quàm DOLIOLVM RESTIBVS & CAPISTRIS REFERTVM. Proin mori decreuisse.

His relatis, Varuicensis ingemuisse dicitur turba iamiam peritura, atque commiseratione ductus, denuò misisse qui sciscitarentur: Num si ipse veniret, & coràm fidem obligaret suam, arma abiecturi forent. Cõclamant omnes, id si fecerit, fidem habituros, & regis se arbitrio, potestatiq; permissuros.

Nec mora: Varuicensis protinus ad illos pergit: fecialem publicè litteras regias legere iubet, quibus recitatis (quòd ea veniam omnibus persanctè pollicerentur) ijs confisi, arma abijciunt, cunctiq; vno veluti ore gratulabundi exclamant. VIVAT EDOVARDVS REX. VIVAT EDOVADVS REX.

Atque

Atque ita multi mortales, volun è fati faucibus erepti, Varuicenſi prudentia ac miſericordia conſeruati ſunt. Confecto prælio, præda omnis eodem die militi permiſſa, atque Nornici publicè in foro diuendita.

Illud inſuper memoriæ proditum eſt, nobiles complures, ac primores etiam aliquot ciuitatis, in ipſo tumultu & ardore pugnæ transfoſſos, eſſi ingentem pecuniam, magnaque munera militibus dediſſent, quò ſua vita, incolumitatiq; proſpiceretur.

Poſtero die quorundam hominum nuntijs ad Varuicenſem perfertur, Kettum dum equus labore langueſcens fortè (vt ſit) ſtiterit ſuccubuiſſet, fuga pertæſum in herrenm correpſiſſe. Illic à duobus ſeruulis eiuſdem Rocheſij de Swannington comprehenſum, domumque illius deductum aſſeruari. Miſſi protinus equites viginti, qui illum ibidem in ſordibus, lamentis, luctuq; tacentem offendentes, exſanguem metu, ac vitæ diffidentem, deſperantemque ſuæ, vinctum Nornicum pertraxerunt.

Eodem die iudicia exerceri cœpta, quæſtioneſq; de ijs qui coniuraſſent habita in caſtello, multique mortales patibulis ſuffixi, acerbiſſimo cruciati ſupplicio, necatiq; fuere. Deinde nouem, qui eius tumultus anteſignani & principes exſtiterunt, de Reformatoria Quercu ſuſpenſi: complures item eorum affines facinorum in crucem ſublati: ijs (inciſa protinus reſti) in terram delapſis (ſunt hæc apud noſtrates proditorum ſupplicia) abſciſſa primum quæ procreandi cauſa affixis natura, tum viſcera

vinis

uiuis extracta, & in ignem iniecta, caput amputatum, idque fixum in pilo, & in turris fastigio defixum, reliquum corpus in quattuor partes lacerarunt atque dissectum, eaq; totidem in locis sparsa, atque ad terrorem omnibus proposita.

Varuncenimuero agrestibus hunc in modum deletis, permulti nobiles iracundia & vlciscendi studio vehementius incitati, animum Varuncensis ad crudelitatem incendere conabantur. Qui non paucorum pœna contenti, volebant omnem penitus stirpem scelerata exscindi: adeoq; acres in eo fuerũt, & peracerbi, vti Varuncensem coegerint palàm ad illos hac oratione vti. Adhibendum esse modum; eum ne fortè in puniendo excederent, in primis cauendum. Scire se maleficia eiusmodi acerrimè vindicari debere, & atrocissimo supplicio constringi. Sed quousque progrederentur? ecquid semper sese implacabiles inexpiabilesq; præberent? nullum deprecationi, nullum veniæ, nullum misericordiæ locum relinquerent? An essent & ipsi agricolæ futuri, & terram aratris perstricturi? Hac oratio vindictæ cupiditatem magnoperè sedauit, perfecitque vt multi qui antèà ad immanitatem toti exarserant, postea tamen aduersùs miseram plebeculam longè humaniores exstiterint. Sub vestè trucidatorũ cadauera sepulta sũt, ne ex tabe corporum, lues morbiue progignerentur.

Postridiè eius diei (inciderat is dies in ante diem IIII. Kalendas Septemb.) præclarissimus, ac in summa sapientia & fortitudine illustrissimus princeps

ceps Varuicensis, vnà cum cæteris omnibus nobilibus ingentiqué non virorum modò, sed etiam fœminarum omnium generum, ætatum, ordinum turba, templum diui Petri ingressus est: ibiqué Deo optimo maximo gratia acta, & ob rem peregregiè gestam supplicationes habita. Quibus peractis, cum omni comitatu vrbe excessit.

At ciues superfundenti se lætitia, vno consensu omnes Varuicensem in cœlum laudibus efferre, de illo omnia bona prædicare, plausibus, hilaritatibus, gratulationibus, implere, miscereq́, omnia, magnificentissimisq́, verbis tãti ducis famam, tantæ virtutis memoriã concelebrare, vitam suam, coniugum, liberorúmq́, animas, fortunas denique vniuersas, illius duntaxat prudentiæ, fœlicitati, fortitudini acceptas referre. Statuerunt preterea, ad notam, & ignominiam illorum temporum sempiternam, vti eo ipso quo hostes fusi sunt die, cuncti templa adirent: ibiqúe preces à sacrorum ministris sollenni instauratæ ritu, quotannis celebrarentur. Quibus de more susceptis, decreuerunt insuper concionem in publica fieri, ad quam vniuersi conuenirent. Quæ consuetudo ex huiuscemodi introducta principio, etiam ad hæc quoque tempora permanauit.

Sedenim horum omnium scelerum signifer Kettus, Londinum vnà cum Gulielmo Ketto, homine plurimis flagitiorum turpitudinibus infami, fratriqúe suo, (non tam sanguinis communione, quàm morum importunitate, & perditissimis vitæ rationibus coniuncto)

importunitate, & perditissimis vitæ rationibus conjuncto) pertractum est: atque in turrim Londinensem conjectus.

Interiectis autem aliquot diebus, etsi manifesta perduellionis convicti, & omnium indicijs ignominiisque conscissi, flagitiorum suorum conscientia concidérint, tamen ad Iudicum subsellia traducti, more maiorũ quæstio de ijs habita est. Cõdemnati ducũtur Norvicũ alter, alter Windamiã, vbi de vtrisq; supplicium sumtum fuit. Etenim Roberto Ketto Norvici in castello catena iniecta sunt, collumq; in laqueum inserũ, atq; ita de terra vnus in crucem sublatus, ad diuturnam tanti sceleris memoriam pependit: donec infelix & tristè cadauer, turpi tandem dilapsum tabo defluxisset. Gulielmus autem Kettus, Windamiæ vndè omnes illi furores velut à fonte redundarunt (namquè inibi ambo habitauerunt) consimili mortis genere excruciatus interijt.

Atq; hunc in modum ciuitas, omnisq; regio Norfolciensis (cùm ad sexaginta ferè dies, hac impiæ & mortiferæ perfidiæ pestis ad multorum perniciem & interitum pernagata, cuncta lamentabili clade concussisset) Dei tandem optimi maximi benignitate, & Varuicensis præcellentissimi principis admirabili virtute, hoc tam funesto ac lugubri perfunctæ tumultu, conquieuit.

FINIS.

Al. Ne. T. D. S. P.

QVisquis inexpletum seros decurrere in annos
Ardet, honorato nomen sumturus ab ore,
Ille Nevylleo splendescat Apolline: quisquis
Sons animi, probitatis inops, & degener altæ
Virtutis, nocuis audax occalluit ausis,
Quiq; miser metuit laniantis dentibus æui
Rodier. innumeris populataq; nomina linguis
Linquere, longeuæ nec se subducere labi,
Ille Nevylleo calamo vilescat vtroq; est
Par: culpare malos: dignos aut tollere laude.
Tu mihi, tu teneris, ita nota, Neuylle, sub annis,
Te melos, & pulchræ iuuentilis gloria linguæ,
Té studium semper flagrans, te nobilis ardor,
Et decorauerunt cœlestis sensa cerebri.
Ac velut emollita foco bona cæra calenti,
Antea formarumq; atque omnis imaginis exors,
Quaslibet admittit facies, & protinus omnes
Fingitur in vultus, rerumq; capacior exstat:
Sic in multiplices fandi decor inclytus vsus
Flectitur ille tuus, diuiniq; ætheris haustus.
Quod libet audendi fœlix sacer impetus omnes
Quos velit egregios fluit obsequiosus in actus,
Certè ego, de docto potatus plurima fonte,
Quiq; hederas potui fronti vinxisse sequaces,
Offullus meliore deo: te dispare canna
Tentabam, pronumq; tuæ me cedere Musæ
Sæpè quidem solitum non vllus, amice, negabo.
Quantus eras tum, cùm memori quàm plurima sensu

Eruis

Eruit in medium, vel cùm centena profatu
Extudit illustri tua mens diuinior arte?
Quantus eras vel cùm, fluuiorum lenè labantûm
Instar ijt sermo? vel cum neruosior esset
Intentanda acies & acuti cordis acumen?
Quantus cum tumidis certabas rhetore rostris
Grandia fulmineo iaculatus verba rotatu?
Quantus, quantus eras semper cùm maximus ille
Effingendus erat Cicero, vestigia pressis
Cùm signanda notis? dij, dij quàm plurimus vsque
Egregias laudes, famæ & decora alta tulisti?
Non tu nullus eras, nec eras non maximus inter
Pernassi proceres, & amœni fontis alumnos?
Quin ego qui poteram varias fulgere per oras,
Inscribiq; polo meritis, & diuite cantu
Frangebar fatisq; malis, hominumq; nocenti
Inuidia: rebus latè spoliabar: & omne
Viluit in lites studium, vitamq; leuandam.
Me malus exedit liuor, me inscitia lucri,
Me dolus, amissis dubijq; in rebus amici
Fortuna pepulêre bona: spissiq; cerebri
Fex hominum fausto vitæ de tramite trusit
Heu nihil inuita fas quenquam posse crumena
Nunc patrare boni: nunc nunc obiere patroni
Non *Cauponantes* doctorum præmia, *Musæ*,
Musæ inhonoratæ languent, squallentq; gemuntq;,
Insipidus gliscit numerus: *Nummos* geritur res.
O animæ pars grata meæ generose Nevylle
Diuis orte bonis, cui corpore viuida virtus,
Frontis bellus honos, & amicæ mentis honestas.
Quæq; deos statuunt: si quid mea carmina possunt
Semper in innumeros victure Nevylle decores.
Ecquid & infestis iactatus quando procellis
Hæc mecum documenta refers? sollersué tacendi
Defugis incuruos hominum reprehendere mores.
Tu quoq; non paucis iamdudum quasse periclis
Pondere nutasti grandi: te præsulis Aula
Excipit hospitijs, sed sic vt dicere velles

Nordouicum populum, mitraq; stolasque, patresque,
Qui peda gestarunt illic, ita pluribus ille
Mœcenas voluit vester, quia paruulus inde
Creuerat, & ditem scandebat forte cathedram.
Sic tu tam lautus rerum memorator hetili
Imperio, modicamq; vrbem, modicumq; Senatum
Ingenti premis ore: seges tibi creuit ab illo
Id populus curet potius, tradantque parentes
Obscuri gnatis, & musset quisque viririm.
Ingenijs apta est hæc area turpiter hyrtis
Dicere quot patres, quot segnis quisque sedebat
Lustra patrum, quota scita dabant, fatuoque popello
Addiderant ritus, vel quot conuiuia ciues
Secum agitant læti, quibus est authoribus orta
Vrbs: quibus & templum: quæ vix ego stans pede in vno
Dictarem vetulis nisi plus vel patribus ipsis
Vrbs, vel ciue suo magis increbresceret orbi.
Nec tamen his teritur tua laus, aut fama loquendi,
Siue canas culices vox est tua cycnea cantu:
Nec si grandisono pangas regalia plectro,
Id stolidus pendet mundus *Satrapæue* supini,
Sordiduliue gregum patres, *ita vergit* in æta
Mens hominum, surdaque cupit ditescere fama.
Tu tamen vt non sint pulchræ sua præmia laudi
Macte animis, musisque mica, virtuteque fulge,
Mors ruit, & mundi volat irreparabilis ætas,
Sola viret virtus, & vis maiora patrandi.
Actibus augustis infer te te arduus astris.

Laudatur & alget.

INDEX.

A.

Alderichius.47. *eius prudentia, auctoritas, oratio*:47.48.

Ambrosius Dudleius.68.

C.

Consiliariorum cura, prudentia, fides.3.35 *decretum*.35.

Coddi Prætoris cõsiliũ,10. *magnanimitas*. 11. 21. 40.*prudentia*,13.15. 16. 17.38.39.*oratio*. 11. 40. *in Carcerem conijcitur* 45. 41. *periculum*. 46.

Corbetti Sacellum dirutũ 14.*castra Kettiana*.14. 29.*multi ciuiũ in carcerem coniecti*.44.

Ciuitas Noru. capta.43.

Caymi nefarij nebulonis interitus.53.

D.

Diplomata Kettiana. 16. 17

Drurius.79.81.82.83.

E.

Etonensis sylua.11.

F.

Flowerdui prudentia, Fortitudo, fides.9.

Fecialis.35. *eius oratio*.36. 44.51.58.

Fecialis à Varuicensi.70. *eius oratio*.73.

Flotmanni furor.58.59.

G.

Gubernatores Kettiani, 18.

Gulielmus Parus Marchio Northamtonensis. 50.*eius profectio*.50.

Clementia.58. *Prudentia*.54.*reditus*.62.

H.

Hetherſetum proficiſcũtur perduelles. 8. *ibi quæ patrarint.* 9.

Heluetij. 86.

I.

Ignobilium furor Angliã penè omnem peruaſit. 18

Ignobilium in nobiles odium. 31. 33.

Indicia Kettiana. 49.

Itali cum coniuratis cõfligunt. 53.

Italus interficitur. 16.

Iohannes Dudleius comes Varwicenſis. 67. *eius nominis celebritas.* 67. *prudentia.* 69. 72. *Fortitudo.* 67. 85. 90. 93.

In regenda ſolerã curã 70. 72. 78. 83. *Clementia.* 69. 70. 72. 89.

K.

Kettis conſpiratio, quãdo, quo modo inceperit. 3. *quã diu duraſſet vltim.*

Kettis præceps furor. 7. 36. *Audacia.* 9. 16. *Regia Maieſt. violatio.* 16. *Cohortationes ſceleſtiſſ.* 7. 37 *læſæ Maieſtat. rem pronunciatur.* 37. *Deſperatio.* 46.

Ketti Inconſtantia. 78. *fuga.* 92. *mors.* 96.

Kettiani, 7. 8. *quib' ſe rationibus ad ſeditionẽ inflãmarint.* 4. 10. *eorum ſtultia.* 10. 23. 31. 33. *rabies.* 14. 28. 76. *in nobiles odium,* 31. 33. *Crudelitas* 14. 17. 26 27. 28. 19. 30. 32. 53. *Simulata ſanctitas.* 15. 21. *Audacia.* 16. *Religionis contẽptus.* 25. 32. 87. *Numerus.* 18. *Rapinæ.* 12. 19. 27 *Forum Iudiciarium,* 19. *Ebrietas, luxus.* 21. 29. *Maieſt. Reg. violatio apert.* 28. *Inconſtantia,* 38. 37. *Poſtulationes iniquiſſimæ.* 11. 40. *Vrbem inuadunt.* 42. *Capiunt* 42. *poſt captam quæ patrarint* 44. 45. *Veniam à R. Mt. propoſitam repudiant.* 35. 36.

44. Vrbem inuadunt. 56. 60. capiunt. 62. incendunt. 63. A nostris profligantur. 57. 61. Nostros inuadūt. 82. in fugā vertunt. 82. Pugna. 50. Cades. 91. Fuga. 92. Furor. 93.

L.

Ludi ac spectacula Windesmia quantū mali pepererint. 6.

M.

Milites Ketti quales. 9. 15.

Monsholdiā Kettiani cōtendunt. 13. Castra inibi ponunt. 13. 14.

Mathai Parkeri prohibitus, Prudentia, Fides, 20. 21. 22. 23. 24. 25. cōcio. 22. Pauor. 23.

Monitoni periculum. 31.

N.

Norwicenſium quidam Kettianis se coniungūt. 9.

Norwicenſium anxietas. 17. Luctus. 33. 44. 64. 65. 66. Pericula. 27. 28. 29. 33. 38. 39. 40. 43. 44. 60.

Nobilibus ignobiles infesti, 4. 18.

Nobiles comprehenſi. 28. Vincti ac in carcerem conclusi. 27. 29. Trucidati, 2. Emissiè custodia. 39. demùm in vincula coniecti. 39.

O.

Oratio. 69. 85. 90. Insignis commiseratio ac pietas. 93. 94. 95. Victoria. 92.

P.

Pueri Agrestes. 42. eorum inaudita rabies. 43. 44.

Pueri facinus turpe. 77.

Q.

Quercus Kettiana. 18.

R.

Regis clemētia erga perduelles. 35. 36. 44.

Robertus Dudleius. 68.

S.

Sethertonus Consiliarius

V ij. Regis

Regia urbis statum ex-
[illegible]
[illegible] 61.

V.

Vulgi furor nefarij nebu-
[illegible] 8. à Rege e-

[illegible] quæ
Rep. [illegible]
soleat [illegible]
gi furor abiti. 3.

W.

Wartoui probitas, Fides,
Periculum. 30.

[illegible]rata sic corrigito: Prior numerus Paginam, posterior lineam indicat.

[illegible] lege labore. 8.22. rerum: leg. rerum.
[illegible] singulos, (leg) hebd. singuli singulos
[illegible] (leg) clam dilapsi. 14.4. in sequenti-
[illegible] 19. interant. leg. interatur. 9.13. quibus-
[illegible] apte dispositis: leg. aptè dispos. quibusc. in
[illegible] leg. sontes. 20.3. effusa leg. effusæ. 30.7. essis
[illegible] ib. 11. defectis leg. defectiu. 60.1. ita leg. item. ibid.
[illegible] leg. de. 63.3. argentiu, leg. argẽtiuẽ. 73.24. lætati (leg)
[illegible] 78.24. dimissis leg. demissis. 86.17. venire, leg. venẽ-
[illegible] 21. publica, leg. publico.

Jogo Cubas [illegible]